

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

I РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 21

София, сжбота, 12 декемврий

1931 г.

22. заседание

Петък, 11 декемврий 1931 година.

(Открито отъ подпредседателя Н. Шоповъ въ 17 ч. 15 м.)

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

	Стр.		Стр.
Отпуски, разрешени на народни представители.	401	Законопроекти:	
Питане отъ народнитъ представители А. Пеневъ и А. Наумовъ къмъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве, относно систематическата конфискация на бюлетина на парламентарната група на Работническата партия „Работническо-селско знаме“. (Съобщение)	401	1) за запазване на построенитъ триангулаци и нивелачни знаци изъ царството отъ Географическия институтъ при Министерството на войната. (Второ четене)	401
		2) за амнистия на нѣкои нарушения. (Второ четене — докладване и разискване)	403
		Дневенъ редъ за следващото заседание	413

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Откривамъ заседанието. Присъжствуватъ нуждното число народни представители. Заседанието е законно.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ народни представители: Алексиевъ Никола, Ангеловъ Боянъ, Ангеловъ Станъ, Апостоловъ Драгомиръ, Василевъ Йото, Василевъ Ради, Георгиевъ Георги, Данаиловъ Георги, Димитровъ д-ръ Димитъръ, Дичевъ Петко, Доброволски Стефанъ, Дуковъ Иванъ, Думановъ д-ръ Никола, Ецовъ Борисъ, Запряновъ Петко, Йонетовъ Георги, Каракашевъ Никола, Качаковъ Йорданъ, Кировъ Стаматъ, Косачевъ Йорданъ, Кулевъ д-ръ Тодоръ, Кършовски Крумъ, х. Лековъ х. Андрей, Лоловъ Сава, Ляпчевъ Андрей, Маринчевъ Георги, Милевъ Милю, Мустафовъ Али, Найденовъ Никола, Николовъ Лазаръ, х. Петковъ х. Георги, Пулевъ Стамо, Сапунджиевъ Никола, Сарафовъ д-ръ Ангелъ, Свиначевъ Добри, Софиевъ Христо, Станковъ Владимиръ, Статевъ Христо, Такевъ д-ръ Владимиръ, Ташевъ Димо, Тодоровъ Димитъръ, Томчевъ Ангелъ, Христовъ Александъръ, Христовъ Димитъръ, Христовъ Трайко, Цанковъ Александъръ, Цачевъ Цачо и Чирпанлиевъ д-ръ Никола)

Съобщавамъ на Събранието, че бюрото е разрешило отпускъ на следнитъ народни представители:

На г. Василь Янакиевъ — 2 дена;
 На г. Иванъ Цанковъ — 4 дни;
 На г. Христо Родевъ — 4 дни;
 На г. Никола Сапунджиевъ — 3 дни;
 На г. Владимиръ Станковъ — 1 день;
 На г. х. Георги х. Петковъ — 2 дена;
 На г. Стоянъ Момчиловъ — 2 дена;
 На г. Петко Запряновъ — 3 дни;
 На г. Илия Д. Илиевъ — 2 дена.

Постъпило е питане отъ народнитъ представители отъ работническата парламентарна група г. г. Андрей Пеневъ и Александъръ Наумовъ къмъ г. министра на вътрешнитъ работи и народното здраве относно систематическата кон-

фискация на бюлетина на парламентарната група на Работническата партия „Работническо-селско знаме“.

Това питане ще бѣде препратено на г. министра на вътрешнитъ работи и народното здраве, за да отговори.

Пристъпваме къмъ първата точка отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за акцизитъ и патентовия сборъ върху питиетата.

Понеже комисията не е готова, ще пристѣпимъ къмъ втората точка отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за запазване на построенитъ триангулаци и нивелачни знаци изъ царството отъ Географическия институтъ при Министерството на войната.

Моля г. докладчика да прочете законопроекта.

Докладчикъ В. Янакиевъ (нац. л): (Чете)

„ЗАКОНЪ“)

за запазване на построенитъ триангулаци и нивелачни знаци изъ царството отъ Географическия институтъ при Министерството на войната“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Конто приематъ главнието на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ В. Янакиевъ (нац. л): (Чете)

„Чл. 1. Географическия институтъ при Министерството на войната за своитъ измѣнителни нужди си служи съ следнитъ знаци: пирамиди, вежи и нивелачни марки, построени изъ цѣлото царство. Тѣзи знаци институтътъ предава на общинскитъ управления, въ землището на които сѣ построени, за да се пазятъ отъ сжщитъ.“

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 12.

Комисията прибави към този член следната нова алинея: (Чете) „Ако знакът е построен на границата между съседни общини, институтът определя на коя да се предаде“.

Председателстващ Н. Шоповъ: Които г. г. народни представители приемат чл. 1 така, както се прочете от г. докладчика, съприбавената от комисията нова алинея, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ В. Янакиевъ (нац. л): (Чете)

„Чл. 2. Общинското управление нарежда, щото състоянието на всички знаци въ землището на общината да се провѣрва поне единъ път въ месеца.

Провѣрката се извършва отъ тѣзи служаци на общината, които общинският кметъ натовари съ нея, а въ землищата на села, които иматъ зам.-кметъ, отъ тѣзи, които последниятъ натовари. За натоварването се издава заповѣдъ отъ кмета, която се съобщава на натоварения срещу разписка. Въ общинското управление се държи особено дѣло за книгата по разпорежданията, действията и донесенията по провѣрването и по донесенията за повредитѣ.

Общинският кметъ, респ. замѣстникитѣ-кметове, следятъ за редовното извършване на провѣрката и за своевременното донесение за повредитѣ въ общинското управление.“

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Които г. г. народни представители приематъ чл. 2 така, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ В. Янакиевъ (нац. л): (Чете)

„Чл. 3. Ако е извършена повреда на знакъ на Географическия институтъ и до 30 дни отъ извършването ѝ не се съобщи това на института, секретаръ-бирникътъ, ако е било донесено на общинското управление за повредата, или кметътъ, респективно замѣстникъ-кметътъ и натоварениятъ съ провѣрката лица, ако за повредата не е било донесено отъ тѣхъ въ общинското управление, се наказватъ съ глоба до 5.000 л.

Общинският кметъ, респективно замѣстникъ-кметътъ, могатъ да се освободятъ отъ отговорността си по предходната алинея само ако докажатъ, че сѫ изпълнили задължението си по чл. чл. 2 и 3.“

Комисията направи въ този членъ следнитѣ измѣнения: въ алинея първа вмѣсто думитѣ „до 5.000 л.“ се поставятъ думитѣ „отъ 100 л. до 2.000 л.“

Втората алинея се заличава изцѣло, съ съгласието на г. министра.

Председателстващ Н. Шоповъ: Които г. г. народни представители приематъ чл. 3 така, както се докладва отъ г. докладчика, сънаправенитѣ отъ комисията измѣнения, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ В. Янакиевъ (нац. л): (Чете)

„Чл. 4. Всѣки умишлено повреденъ знакъ се поправя отъ Географическия институтъ за смѣтка на общината, въ чието землище се намира. Общината внася веднага стойността за поправката въ касата на института по представената ѝ смѣтка отъ управлението на сѣщия. Ако това не стане, сумата се вписва въ бюджета на общината отъ окръжния управителъ служебно.

Общината има право да иска заплатената сума отъ злосторника.“

Комисията направи въ този членъ следното измѣнение: въ втория редъ на алинея първа думитѣ „въ чието землище се намира“ се заличаватъ и вмѣсто тѣхъ се поставятъ думитѣ: „на която е предаденъ“.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стойне Ризовъ.

С. Ризовъ (з): Тукъ има една неяснота. Не е казано, когато единъ знакъ е повреденъ отъ стихия или пъкъ е изгнилъ, дали се поправя за смѣтка на общината, или се поправя само когато той е умишлено разрушенъ.

Докладчикъ В. Янакиевъ (нац. л): Чл. 4 гласи: „Всѣки умишлено повреденъ знакъ се поправя отъ Географическия институтъ за смѣтка на общината, на която е предаденъ.“

С. Ризовъ (з): А ако знакътъ е повреденъ отъ стихия?

Министъръ генералъ-лейтенантъ А. Кисъвъ: То е другъ въпросъ.

Докладчикъ В. Янакиевъ (нац. л): Ако е повреденъ умишлено, тогава се поправя отъ общината.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Асенъ Буковъ.

А. Буковъ (з): Г. г. народни представители! При разглеждането на този членъ въ комисията по Министерството на войната станаха доста дебати и тамъ г. министърътъ на войната изтъкна, че въ случай, когато една община пожелае да помогне съ материалъ или съ трудъ за поправката на известенъ повреденъ знакъ, смѣтката за тази поправка респективно ще бѣде намалена. Азъ моля г. министра да направи тази декларация.

Министъръ генералъ-лейтенантъ А. Кисъвъ: Г. г. народни представители! Азъ смѣтахъ, когато се гласуватъ и 5-тъ члена, на края да направя тая декларация, а именно, че ще се издаде наредба, въ която ще се каже, че когато една община помогне за възстановяването на повреденъ знакъ, съ материалъ или съ трудъ, смѣтката ѝ ще бѣде съответно намалена. Това ще се уреди съ наредба до Географическия институтъ и ще се съобщи на самитѣ общини.

Председателстващ Н. Шоповъ: Които г. г. народни представители приематъ чл. 4 така, както се докладва отъ г. докладчика — фразата „въ чието землище се намира“ се замѣня съ фразата „на която е предаденъ“ — моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ В. Янакиевъ (нац. л): (Чете)

„Чл. 5. Лицата, виновни въ разваляне или повреждане на знакъ отъ изброенитѣ въ настоящия законъ, се наказватъ съ тъмниченъ затворъ до 1 година или съ глоба до 5.000 л., или съ дветѣ наказания заедно.

Лицата, които извършватъ това съ намѣрение да увредятъ измѣрването, се наказватъ съ строгъ тъмниченъ затворъ до 5 години или съ глоба отъ 5.000 л. до 20.000 л.

Вънъ отъ това, тѣ заплащатъ стойността на поправката.“
Въ този членъ комисията направи следнитѣ измѣнения: въ първата алинея думитѣ „до една година“ се замѣнятъ съ думитѣ „до шестъ месеца“, а думитѣ „съ глоба до 5.000 л.“ се замѣнятъ съ думитѣ „съ глоба отъ 100 до 2.000 л.“

А. Стоевъ (з): Какъ ще се установи стойността на поправката?

Министъръ генералъ-лейтенантъ А. Кисъвъ: Сѣдъ ще го установи, понеже е по законъ.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Асенъ Бояджиевъ.

А. Бояджиевъ (раб): Г. г. народни представители! Този членъ е просто чудовищенъ. Азъ не мога да разбера кой ще е този, който ще отиде да разваля единъ знакъ нарочно!

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Нѣкой комунистъ ще бѣде!

А. Бояджиевъ (раб): Какво може да се случи? Може нѣкое овчарче случайно да си поиграе съ този знакъ или нѣкой орачъ, като оре нивата си, да го закачи случайно съ ралото или съ добитѣка си и въ края на крайщата вие ще му наложите 5 години затворъ и 20.000 л. глоба! Явно е, както казахъ и по-рано, че това е единъ чудовищенъ членъ. Ето защо ние смѣтаме, че този членъ въобще трѣбва да бѣде премахнатъ.

А. Стоевъ (з): Той не е чудовищенъ, но трѣбва да се уясни.

А. Бояджиевъ (раб): Той е чудовищенъ. Той ще даде възможностъ на управницитѣ на дадена община, на кмета и на всевъзможни други, да преследватъ политическитѣ си противници . . .

Отъ мнозинството: А-а-а!

А. Бояджиев (раб): ... и под формата, че ужъ сж развалили нѣкой знакъ, да имъ налагатъ чудовищни глоби и да ги пращатъ въ затвора.

Н. Кемилев (д. сг): Сждѣтъ налага това.

А. Бояджиев (раб): Сждѣтъ, но това ще го поиска кметѣтъ. Кметѣтъ ще констатира, че е повреденъ известенъ знакъ, ще се отнесе до сжда и въ края на краищата неговиятъ политически противникъ ще бжде осжденъ и тикнатъ въ затвора.

Ето защо ние смѣтаме, че този членъ въобще трѣбва да бжде премахнатъ и правимъ предложение въ този смисълъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. докладчикѣтъ.

Докладчикъ В. Янакиевъ (нац. л): Г. г. народни представители! Този въпросъ, който повдига сега г. Бояджиевъ, бѣ всестранно обсжденъ отъ комисията, въ която участвува и г. министърѣтъ на войната, и тъкмо затова чл. 5 има две алинеи. Изглежда, че г. Бояджиевъ не е прочелъ добре текста на този членъ. Чл. 5 гласи: (Чете) „Лицата, виновни въ разваляне или повреждане на знакъ отъ изброенитѣ въ настоящия законъ, се наказватъ съ тъмниченъ затворъ за шесть месеца“. Това наказание се налага отъ мировия сждия. Тъмничниятъ затворъ е отъ 1 день до шесть месеца, а глобата — отъ 100 л. до 2.000 л. Следователно, мировиятъ сждия ще присжди, дали нѣкое овчарче случайно, по невнимание, е развалило такѣвъ знакъ и ще му наложи наказание затворъ единъ день, или петъ дена, или 20 дена, условно. Глобата сжщо може да бжде наложена условно. Когато, обаче, дойде въпросѣтъ да се наказватъ лица, които умишлено сж развалили такѣвъ знакъ, съ целъ да увредятъ на измѣрването, което цели Географическиятъ институтъ, въ какѣвто случай може да се предположи и нѣщо повече — държавна измѣна и т. н., защото може да се отиде и дотамъ — тогава вече ще се приложи втората алинея на чл. 5, която предвижда по-голѣмо наказание, а именно строгъ тъмниченъ затворъ до петъ години — той започва отъ една година, това е минимумѣтъ — и глоба отъ 5.000 л. минимумъ до 20.000 л. максимумъ.

Азъ мисля, че законопроектътъ, тъй както е сега, не представлява абсолютно никаква опасностъ и нѣма защо да се правятъ промѣни въ него. Когато се повредятъ триангулационни знаци, които сж извънредно важни за Географическия институтъ, за целитѣ, които той преследва, трѣбва да има наказание, защото въ противенъ случай населението чисто и просто нѣма да знае за сжществуването на този законъ и безъ никакѣвъ страхъ може да развали триангулационнитѣ знаци. Нѣма защо да се опасявате. Когато триангулационнитѣ знаци сж повредени по една случайностъ, по невнимание, наказанието ще бжде малко; въ такива случаи нѣма да се налагатъ голѣми наказания. Въ първия случай — за повреди по невнимание, по една случайностъ — наказанието ще се налага отъ мировия сждия; а въ втория случай — за умишлени повреди — отъ окръжния сждъ.

Ето защо азъ мисля, че нѣма никаква опасностъ, ако се приеме законопроектътъ така, както е поправенъ отъ комисията; нѣма да има такива послѣдствия, каквито изтъкваше г. Бояджиевъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Панайотъ Деневъ.

П. Деневъ (р): Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че този членъ не бива да бжде приетъ така и бихъ молилъ г. министра на войната да се съгласи съ нѣкои поправки. Втората алинея на чл. 5 предвижда наказание строгъ тъмниченъ затворъ до петъ години или глоба отъ 5.000 л. до 20.000 л. за повреди на триангулационни знаци, които повреди могатъ да бждатъ квалифицирани дори като държавна измѣна. Азъ смѣтамъ, че наказанието строгъ тъмниченъ затворъ до петъ години въ случая е, ако щете, доста малко наказание. Въ системата на наказанията, които сж установени въ нашия наказателенъ законъ, и които въобще науката е установила, строгиятъ тъмниченъ затворъ не може да се мѣри, не може да има за еквивалентъ глобата. Строгиятъ тъмниченъ затворъ почва отъ една година. Ако допустнете да има или строгъ тъмниченъ затворъ до петъ години, или глоба отъ 5.000 л. до 20.000 л. ...

Докладчикъ В. Янакиевъ (нац. л): Дветѣ наказания сж заедно — строгъ тъмниченъ затворъ и глоба, не „или“.

П. Деневъ (р): Вие прочетохте обратното: „или“; „строгъ тъмниченъ затворъ или глоба“.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Вие ги раздѣлихте съ „или“.

Докладчикъ В. Янакиевъ (нац. л): Погрѣшно съмъ го прочелъ. Въ текста е „и“.

П. Деневъ (р): Ако въ текста е „строгъ тъмниченъ затворъ и глоба“, тогава нека всичко казано досега да се заличи отъ стенограмитѣ и да не се говори повече. Азъ искахъ да говоря, като имахъ предъ видъ, че е „или“ „затворъ или глоба“.

Докладчикъ В. Янакиевъ (нац. л): Погрѣшно го прочетохъ; „и“ е.

П. Деневъ (р): Така — може.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Никой другъ не иска думата. Ще гласуваме. Има две предложения.

Едното предложение е, чл. 5 да се приеме така, както се прочете отъ г. докладчика, съ обяснението, че въ втората алинея, следъ думитѣ „до 5 години“ следва „и“, а не „или“, както погрѣшно е прочелъ г. докладчикѣтъ.

Другото предложение е на представителя отъ Работническата партия — да се унищожи цѣлѣниятъ чл. 5.

Ще положа на гласуване най-напредъ чл. 5 така, както се прочете отъ г. докладчика.

А. Бояджиевъ (раб): Г. Шоповъ! Най-напредъ трѣбва да гласувате предложението, което не изчерпва въпроса.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Вашето го изчерпва. — Полагамъ на гласуване чл. 5 така, както се прочете отъ г. докладчика.

Който отъ г. г. народнитѣ представители приема чл. 5 така, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристѣпваме къмъ точка трета отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за амнистия на нѣкои нарушения.

Моля г. докладчика да докладва законопроекта на второ четене.

Докладчикъ С. Йовевъ (д): (Чете)

„ЗАКОНЪ“

за амнистия на нѣкои нарушения.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ заглавието на законопроекта така, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ С. Йовевъ (д): (Чете)

„Чл. 1. Амнистиратъ се извършенитѣ презъ времето отъ 1 януарий до 1 августъ 1931 г. нарушения по закона за горитѣ, закона за градскитѣ общини, закона за селскитѣ общини, избирателния законъ, закона за администрацията и полицията, закона за полицията въ селскитѣ общини, закона за подобрене на земледѣлското производство и опазване полскитѣ имоти, закона за облагане материалитѣ, отъ които се вари ракия, както следва:

1) по закона за горитѣ: чл. чл. 144, 145, 146 — ако причинената повреда не надминава 500 л.; чл. 150 — ако повредената площъ не е по-голѣма отъ 300 кв. метра; чл. чл. 153 до 155, 163, 166, 167;

2) по закона за градскитѣ общини: чл. 72 въ свръзка съ чл. чл. 64 и 65 отъ сжщия законъ;

3) по закона за селскитѣ общини: чл. 55 въ свръзка съ чл. чл. 50 и 51 отъ сжщия законъ;

4) по избирателния законъ: чл. 161 ал. III;

5) по закона за администрацията и полицията: чл. чл. 71 въ свръзка съ чл. чл. 461, 463, 465, 466, 471, 475, 476, 483, 492 п. п. 1, 2 и 3, чл. 511 отъ наказателния законъ и чл. 12 отъ закона за празниците и недѣлната почивка и чл. 73;

6) по закона за полицията на селскитѣ общини: чл. чл. 55, 60, 76 п. п. 1 до 4, 100 и 113;

7) по закона за подобрене на земледѣлското производство и опазване полскитѣ имоти: чл. 196 въ свръзка съ чл. чл. 156, 157, 158, 159, 160, 164, 168, 174, 176, 177 и 178;

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 8.

8) по закона за облагане материалитъ, отъ които се вари ракия: чл. чл. 10 и 11“.

Въ алинея първа на този членъ думитъ „отъ 1 януарий до 1 августъ 1931 г.“ ставатъ „отъ 1 януарий 1930 г. до 1 августъ 1931 г.“

Въ пунктъ първи, втория редъ, „500 л.“ става „1.000 л.“, а въ третия редъ „360 кв. м.“ става „1 декаръ“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Предупреждавамъ г. г. народнитъ представители, че нѣма да поставямъ на гласуване предложениѣ, които не сѣ ми депозиранни писмено.

Има думата народниятъ представителъ г. Василь Мариновъ.

В. Мариновъ (д): Г. г. народни представители! По чл. 1 на законопроекта комисията е възприела да се амнистиратъ всички деяния, извършени презъ времето отъ 1 януарий 1930 г. до 1 августъ 1931 г. Азъ моля народното представителство да приеме да не се поставя началенъ срокъ, защото така, както е предвидено сега — да се амнистиратъ нарушенията, извършени отъ 1 януарий 1930 г. до 30 августъ 1931 г., по пунктъ 4 отъ чл. 1 нѣма да бѣдатъ обхванати глобитъ, наложени на избирателитъ за изборитъ за окръжни съветници, които станаха презъ 1929 г., когато не по своя воля маса избиратели не можаха да гласуватъ, защото бѣха прокудени отъ сговористкитъ шайки.

Отъ сговориститъ: А-а-а!

Н. Кемилевъ (д. сг): Ашколсунъ!

В. Мариновъ (д): Независимо отъ това, азъ моля народното представителство да приеме още единъ новъ пунктъ 9, въ който да се каже: „Амнистиратъ се всички глоби, наложени по закона за народното просвѣщение на ония родители, които не сѣ имали възможностъ да пратятъ децата си на задължително обучение.“ Вие знаете, че такива родители се глобяватъ съ 500—1.000—2.000 л. А не пращатъ на училище децата си ония родители, които нѣматъ възможностъ да ги пратятъ, които нѣматъ сръдства, които сѣ ги пратили чирачета, слуги и т. н. На тия хора се налагатъ глоби и тѣ не сѣ въ състояние да ги платятъ.

Г. г. народни представители! Би било една несправедливостъ тази малка амнистия, която обхваща толкова нарушения, да не обхване и това нарушение на закона за народното просвѣщение, за което — пакъ повтарямъ — сѣ подвеждени подъ отговорностъ маса бедняци, които не че не желаятъ, а нѣматъ възможностъ да пратятъ децата си да получатъ основно образование.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Аврамъ Аврамовъ.

А. Аврамовъ (з): Г. г. народни представители! Азъ, поне за себе си, не очаквахъ днесъ, следъ връщане законопроекта отъ комисията, за да бѣде разгледанъ на второ четене, да видя, че е излѣзълъ отъ комисията съ такъвъ единъ късъ срокъ.

Въ такава форма, въ каквата е представенъ законопроектътъ — нека бждемъ наясно — азъ си мѣтамъ, че това не е законъ, който да облекчи положението на онѣзи, които сѣ глобени. На 21 юний народътъ каза не такъвъ законъ да изковемъ ние. На 21 юний народътъ каза да туримъ точка на миналото, да създадемъ такова законодателство, каквото подхожда на широкитъ народни маси. Какво е то? Ние ще трѣбва да направимъ единъ прегледъ на глобитъ, наложени отъ 9 юний 1923 г. и до последния моментъ, когато законътъ ще влѣзе въ сила.

Кои сѣ мотивитъ и съображенията на моето искане? Азъ ще се позова на факти, за да не бѣда голословенъ, и ще видите, какъ безразборно сѣ съставили актове следъ 9 юний на всѣки единъ, който е въ опозиция — а знаеше се кой бѣше тогава въ опозиция — какъ немилюстиво се наказваха и разтакаха по затвори опозиционеритъ, за да излежаватъ наказанието си, и какъ бѣха принудени да плащатъ глоби по съставени актове.

Следъ 9 юний азъ се намѣрихъ въ Шуменския затворъ. Презъ месецъ августъ горскиятъ ми съставилъ актъ за 10.000 л. Азъ излизамъ отъ окръжния затворъ на 13 ноември. Обжалвахъ постановлението по този актъ. Гледъ се дѣлото. Сждътъ ми каза: „Би трѣбвало да представитъ документъ, че презъ това време си билъ въ окръжния затворъ, и понеже не си представилъ такъвъ документъ, следва да платишъ“. Презъ следващата 1924 г. ми бѣше съставенъ актъ, безъ да съмъ билъ азъ въ дома си,

г. г. народни представители. Тютюнопроизводителъ съмъ, съставятъ ми актъ за 9.700 л., защото съмъ сдруженъ земледѣлецъ. На сждата дата съставиха актове още на 53-ма човѣка. Защо? Защото общинското управление не даде преносителни, не претеглиха наново тютюнитъ и се яви единъ недоимъкъ въ теглото, за който ние следваше да бждемъ глобени. Отидохъ въ Ески-Джумая. Срѣща ме единъ стражаръ и казва: „Бай Авраме! Чакай“. Какво има? — „А бе, казва, имашъ ли лична карта?“ Нѣмамъ. — „Въ името на закона, арестуванъ си“. А бе, г. стражаръ, ама това нареждане не е за насъ — не ме ли познавашъ?

Министъръ Д. Върбенковъ: Тия работи сѣ амнистирани.

П. Стоевъ (раб): Отъ 9 юний — не.

А. Аврамовъ (з): Стражарътъ ме откарва въ полицейския участъкъ, съставя ми актъ и ме глобява, като ми казва: „Азъ те познавахъ, че си бай Аврамъ, ама сега не те познавамъ“. По-нататъкъ. Подаваме заявление, че гората се сѣче и опасва. Защото ние сме подали заявление, идва единъ, взема ми конетъ отъ дома, закарва ги въ гората и ми съставятъ актъ. Всичко това става, защото сме протестирали. Има съставени толкова много актове, че ако ми продадатъ три пѣти имота пакъ не ще мога да изплатя глобитъ. Никой нѣма да бѣга отъ отговорностъ, ако действително е извършилъ нѣкое нарушение. Така ли е? Въ своето болшинство актоветъ сѣ съставени изключително на хора отъ предишната властъ, отъ Земледѣлския съюзъ. Азъ имамъ преписъ отъ всички ония актове, които е съставило Ескиджумайското лесничейство, и то само за едно късо време. Представете си, само за единъ късъ срокъ има съставени 793 акта. Система бѣше презъ миналото управление да се тормози следъ всѣки изборъ, чрезъ административни провѣрки, опозицията, получила болшинство отъ гласовѣтъ на народа; на следния день следъ избора околийскиятъ началникъ отива и казва на кмета: „Где ти е патрулътъ, где ти е караулътъ?“, и застава населението презъ най-работното време да отива ношно време на стража. И въпрѣки туй, пакъ има съставени маса актове.

Като така, азъ лично не одобрявамъ законопроекта и искаме той да бѣде разширенъ, като обхваща всички глоби отъ 9 юний насамъ.

А. Бояджиевъ (раб): А защо не и преди 9 юний?

А. Аврамовъ (з): Моля Ви се. — Искамъ това, г. г. народни представители, защото то е желание на народа. Ако фактически речете да съберете туй, което е облѣчено въ законна форма посредствомъ актове, вие ще видите, че не можете го събра, защото ще трѣбва да съсите селското население. Ще ви посоча единъ типиченъ случай. Въ с. Дервентъ продаватъ на едного имота отъ 20 декара за 720 л. и нѣма кой да го купи, защото хората нѣматъ пари. Е добре, щомъ хората нѣматъ пари да купятъ 20 декара имотъ за 720 л., отъ къде ще взематъ да платятъ глобитъ? Абсолютно отъ никѣде. Знае се по какъвъ начинъ и по какъвъ редъ сѣ създадени тия глоби. Това е ставало, за да се тормозятъ политическитъ противници.

Като така, азъ апелирамъ и моля г. министра на правосѣдието да се съгласи да се направи едно голѣмо разширение на законопроекта, защото, ако търсимъ на всичко да туримъ було и край, ще трѣбва най-напредъ тукъ да туримъ край. Ние не можемъ да плащаме тия глоби, които сѣ били налагани за кефа на първия срещнатъ партизанинъ. И не че не искаме да ги платимъ, а защото нѣмаме възможностъ.

Апелирамъ къмъ съвѣстѣта на Народното събрание: нека то бѣде доблестно и да се проникне отъ съзнанието, какво се иска и да се съгласи да се разшири срокътъ отъ 9 юний до последния моментъ, когато законътъ ще влѣзе въ сила. (Нѣкои отъ земеделцитъ ржкоплѣскаха)

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Велчевъ.

И. Велчевъ (з): Г. г. народни представители! Азъ ще по-моля да се съгласите да приемете следното мое предложение: (Чете) „Амнистиратъ се всички глоби, наложени по закона за народната просвѣта по поводъ правене публични събрания въ училищни сгради презъ време на поменатия въ закона срокъ“.

На много мѣста, особено въ селата, където нѣма други помѣщения за публични събрания, освенъ училището, събранията ставатъ въ училището и съответниятъ училищенъ инспекторъ е налагалъ на училищнитъ настоятели глоба 500 л., защото сѣ разрешили да стане събрание въ

класната стая или въ салона на читалището, който пакъ е като класна стая въ самото училище. Ето защо моля въ пунктъ 10 на законопроекта да влѣзе и това мое предложение: (Чете) „Амнистиратъ се всички глоби, наложени по закона за народната просвѣта по поводъ правене публични събрания въ училищни сгради презъ време на поменатия въ закона срокъ“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Костовъ.

Г. Костовъ (раб): Г. г. народни представители! Това, което още при пръвъ погледъ се хвърля на очи при четенето на първия пунктъ отъ чл. 1 на законопроекта, то е срокътъ, за който се дава настоящата амнистия, и второ — нарушенията, по които се дава тази амнистия. Дали нарушенията на тия закони, които сж визирани въ настоящия законопроектъ, сж само отъ преди една година, отъ две години или повече, не знамъ, но мене ми се струва, че ние трѣбва да бждемъ наясно, отъ кога сж създадени тия закони, отъ кога сж предвидени наказателнитъ санкции за неизпълнение на тия закони, защото е ясно, че оттогава ще имаме и нарушения на тия закони, а следователно — и наложени наказания и глоби за това.

Ето защо нашата група дължи да заяви, че тя е за даване амнистия, т. е. да се амнистиратъ всички ония нарушения, извършени отъ начало на влизане въ сила на съответния законъ, който е нарушенъ, до влизане въ сила на настоящия законъ за амнистия. Защото, ако сж вършени известни нарушения, тѣ сж вършени по социални подбуди, по причина на туй, че нарушителитъ сж били заставени да вършатъ нарушения. Когато се разглеждаше този законопроектъ по принципъ, ние казахме, че въ основата на всички тия нарушения лежатъ, първо, причини отъ социаленъ характеръ, а именно нуждата на селското земеделско производително население да си търси доходи, да си търси ресурси за своето съществуване, и затова е принудено да заобикаля, да нарушава нѣкои закони, и второ, аковетежъ за тия нарушения се съставятъ по политически причини, именно поради политическия тероръ. Властта злоупотрѣбчва съ приложението на законитъ, за да преследва своитъ политически противници. Властта често злоупотрѣбчва съ закона за горитъ, съ закона за опазване полскитъ имоти, а особено съ закона за администрацията и полицията, по силата на единъ членъ отъ който околийскитъ началници и градоначалниците иматъ голѣмата власт да налагатъ глоби до 3.000 л., само и само да се преследватъ политическитъ противници. Ние сме длъжни да заявимъ, че отъ нашата срѣда има хора, които иматъ съставени актове отъ 21 юний насамъ, наложени имъ сж съ десетки наказателни заповѣди глоби следъ разтуряне на работнически събрания, на стачни събрания и т. н. Ясно е, че тия „нарушения“ продължаватъ и днесъ по силата на туй, че трудящитъ се маси на законно основание — по силата на вшитъ собствени закони — се борятъ, за да извоюватъ своята свобода на събрания, да се организиратъ, за да се борятъ за защита на своитъ интереси.

А. Буквъ (з): Нѣма защо да го повтаряшъ. Кажи го съ малко думи.

Г. Костовъ (раб): Освенъ това отъ този законопроектъ за амнистия сж изключени нарушенията на най-важни закони, по които има наложени милиони глоби, какъвто е законътъ за временната трудова повинность. Само гр. Пловдивъ има да плаща глоби по тоя законъ 39 милиона лева. Ще ви кажа, че отъ с. Рѣховитъ, Севлиевско, повече отъ 60 души селяни лежатъ въ затвора зарадъ туй, че не сж отбили своята времечна трудова повинность. Сжщо въ Варненския затворъ десетки бедни селяни — имамъ списъкъ — лежатъ за нарушения на закона за патентитъ, по силата на които сж имъ наложени десетки хиляди лева глоби.

Ясно е, г-да, че размѣрътъ 500 л. на наложенитъ глоби, който по-нататъкъ се визира, е просто смѣшенъ, защото има бедни и срѣдни стопани, на които за нарушение на закона за горитъ сж наложени глоби отъ по 10—15—20 хиляди лева, безъ тѣ да иматъ възможность да ги платятъ и затова трѣбва да ги излежаватъ или пъкъ трѣбва да имъ бждатъ продавани имотитъ. А работницитъ, на които нѣма какво да имъ се продаде, ги пращатъ направо въ затвора да излежаватъ тия глоби.

Сжщо по закона за тютюна, върху нарушенията на който се спрѣ единъ отъ ораторитъ на Земеделския съюзъ, има наложени голѣми глоби. Ясно е, че се вършатъ голѣми нарушения. И то не само случайни нарушения — азъ ида да подчертая това открито, случайни нарушения даже не ставатъ — а ставатъ съзнателни нарушения заради туй,

защото тютюневиятъ капиталъ иска да купува на безценница тютюнитъ на българския производител. И вие ще намѣрите редица прибалкански села, които сж курдасали хавани, рѣжатъ тютюна си и го продаватъ направо на консоматора.

Ето защо ние предлагаме, сжщо така, да се амнистиратъ всички глоби, наложени по закона за тютюна.

Вие знаете, че съществува законъ за задължителното образование. Не по нежеланието на родителитъ по нѣкой пътъ децата не отиватъ на училище: нѣматъ обука, нѣматъ задоволени насѣщнитъ си нужди, а което е обикновено — бащата е принуденъ да даде детото си ратайче или чираче. Ясно е, че ние сме за амнистирането на всички тия глоби, наложени по случай нарушението именно на тия членове отъ закона за народната просвѣта, които предвиждатъ глоби за ония родители, които не изпращатъ децата си въ училище.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Това се предложи вече

Г. Костовъ (раб): По избирателния законъ — пунктъ четвърти Чл. 161, алинея трета, на избирателния законъ е създаденъ, за да се застави българскитъ избирателъ, съзнателенъ или несъзнателенъ, да отива до урнитъ, за да му се вземе гласътъ, за да подкрепи, естествено, властващата партия. По силата на този законъ сж наложени сжщо така маса глоби. Ето защо ние искаме сжщо така амнистирането на тѣзи глоби.

Но тукъ се мѣдри единъ членъ по закона за праздничната почивка. Понеже това е насочено противъ интереситъ на трудящитъ се маси, именно отварятъ се заведения, било индустриални или други, да работятъ въ празникъ, ние сме да се изключатъ отъ амнистията нарушенията на този членъ.

А. Буквъ (з): Майка и мащеха не може да бждешъ — еднакъвъ ще бждешъ.

Г. Костовъ (раб): Отъ името на нашата парламентарна група азъ предлагамъ следната редакция: (Чете) „Амнистиратъ се извършенитъ нарушения по всички членове на закона за горитъ, закона за градскитъ общини, закона за селскитъ общини, избирателния законъ, закона за администрацията и полицията, закона за полицията въ селскитъ общини, закона за подобрене на земеделското производство, закона за облагане на материалитъ за изваряване на ракия, закона за временната трудова повинность, закона за задължителното обучение, закона за патентитъ и закона за тютюна до влизането въ сила на настоящия законъ“.

С. Мошановъ (д. сг): Закона за защита на държавата!

Г. Костовъ (раб): И по него ще говоримъ. — „... за всички български граждани, които иматъ доходъ до 50.000 л. годишно“. (Ржкоплѣскания отъ работницитъ)

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Трѣбва да се впише: „По всички закони, които съществуватъ!“

Г. Костовъ (раб): Много ви сж законитъ. И ние, юриститъ, не ги знаемъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петъръ Попивановъ.

П. Попивановъ (з): Г. г. народни представители! Законопроектътъ за малката амнистия се очакваше не само отъ депутатитъ на Българския парламентъ, тя се очаква съ голѣмо нетърпение отъ всички български граждани, които сж засегнати, а тѣ на брой сж доста много. Ние, народнитъ представители, не можахме да получимъ предварително докладъ отъ комисията, за да видимъ какви съществени измѣнения сж направени въ законопроекта. Сега намъ се поднася този законопроектъ. И затуй именно, защото нѣма раздаденъ предварително докладъ на комисията, започнаха да ставатъ различни дебати, и то много противоречиви. Това е първо. Второ, ставатъ голѣми дебати още затуй, защото, казахъ, съ нетърпение се очакваше тоя законопроектъ за малката амнистия, защото той е належащъ, извиканъ е отъ нуждитъ на живота. Вие знаете, г. г. народни представители, че ние прекарахме единъ режимъ, който бѣше създаденъ следъ едни противоконституционни събития: насади се една власт не по реда на конституцията. И, следователно, такава една властъ трѣбваше да управлява съ сила, съ издевателства

и съ налагане голъми глоби, по единъ беззаконенъ начинъ. И, следователно, нейното управление се регистрира съ много и много ощетявания на трудящия се народъ, на оня народъ, който се противопостави на управлението на една диктатура. Този противопоставилъ се народъ бѣше обиспанъ съ много голъми глоби.

Минаха 8 тежки години, дойде деньтъ 21 юний, когато се възстановиха конституционниятъ редъ и конституционнитъ свободи. Дойде деньтъ, когато ние, избраницитъ по конституционенъ редъ, трѣбва да дадемъ доказателства, че заличаваме не само съ единия си прѣстъ, а съ двѣтъ си рѣще всичкитъ станали нередовности и беззакония срещу българския народъ. Ние знаемъ, а най-добре това знае българскиятъ народъ, който е угнетенъ съ тежки глоби както по закона за акциза, така сѣщо и по закона за горитъ и други административни закони, че когато ще се дава тази амнистия, ние ще трѣбва да я дадемъ пълна, а не както е дадена въ чл. 1 отъ настоящия законопроектъ.

Второ. Вие знаете, че българскиятъ народъ обедини и че всѣки единъ народенъ представител, когато говори, споменава думата „криза“. Никой не отрича свѣтовната криза. Никой не отрича мизерията и въ България. Щомъ има свѣтовна криза и щомъ въ България сме дошли до мизерия, ние сме длъжни да държимъ смѣтка за паричната наличностъ въ кесията на българския избирателъ. По тия причини, ние ще трѣбва непременно да отървемъ, да спасимъ българския народъ отъ наложенитъ му глоби, които знаете защо сѣ наложени.

Прочее, азъ моля, г. министърътъ да се съгласи заедно съ мене, законопроектътъ да бѣде върнатъ въ комисията за ново проучване и следъ това да се постави на второ четене.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Димитър Джанкардашлийски.

Д. Джанкардашлийски (нац. л.): Г. г. народни представители! Като се присъединявамъ къмъ казаното отъ преждеговорившиятъ г. г. народни представители Аврамовъ, Мариновъ и Попивановъ, има да добавя следущето. Днешното правителство, ако ще дава амнистия — малка амнистия, както се казва — не бива да се задоволи съ опрощаване само глобитъ до 500 л., и ако повредената площъ не е по-голѣма отъ 300 кв. м.

Министъръ Д. Върбенковъ: Това е увеличено.

Д. Джанкардашлийски (нац. л.): Въ комисията това се е поправило и е станало: глоба до 1.000 л., а повредена площъ до единъ декаръ.

Азъ предлагамъ амнистията да засегне повредена площъ до единъ декаръ и глобитъ до 3.000 л.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Защо да не е до 5.000 или до 10.000 л., ако е до 3.000 л.! Азъ не мога да разбера тия градации: 5.000, 10.000, 50.000, 100.000 л.!

Д. Джанкардашлийски (нац. л.): Г. министре! Безъ да искамъ на Васъ да възразявамъ, азъ ще развия моята мисль. Тия глоби сѣ наложени на граждани, на които ние сега искаме да облекчимъ положението. Отъ факта, че внасяме законопроектъ за амнистия, ние признаваме, че има вършени превишения на власт отъ органи на бившата власт, за което тѣй много се говори отъ преждеговорившиятъ тукъ. И азъ смѣтамъ, че не бива да признаемъ за незаконни глобитъ само до 500 л. Ония, на които сѣ наложени глоби отъ 3.000 л. нагоре, азъ-предполагамъ, че сѣ хора рецидивисти, обаче всички ония, на които сѣ наложени глоби по-малки отъ 3.000 л., сѣ хора все дребни стопани било въ горски мѣстности, било въ тютюнджийски области и пр. Като се има предъ видъ най-важното, че всички ние единодушно тукъ осъждаме и поддържаме и днесъ, че бившата власт, като е нѣмала довѣрието на българския народъ, следъ като е дошла по единъ девето-юнксий начинъ на власт, се е крепила именно върху насилията на своитъ органи (Ржкоплѣскания отъ мнозинството), азъ смѣтамъ, г. г. народни представители, че несправедливо ще бѣде, ако ние се ограничимъ съ тая дребна амнистия.

Отъ друга страна, азъ мисля, че не бива настоящето правителство да смѣта, че то ще подобри хазната на България съ налаганитъ глоби отъ бившия режимъ по този начинъ. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Азъ ще ви съобща още и това, че въ околията, отъ които съмъ избранъ — и въ миналото Народно събрание анхилалскиятъ народенъ представител е повдигалъ този въпросъ — само едно село, а именно селото Калгамачъ,

отъ глоби по закона за горитъ, налагани при нѣколко избори, произвеждани отъ тогавашното правителство на Сговора, дължи 800 хиляди лева, която сума не може да се събере даже да се продаде селото съ хората наедно.

Ето защо азъ поддържамъ да се разшири законопроектъ по отношение на глобитъ до 3.000 л., и повредата да бѣде единъ декаръ, като срокътъ бѣде отъ 9 юний. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министъръ-председателътъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Ще ми позволите преди г. министра на правосѣдието да взема думата, предизвиканъ отъ нѣкои принципиални тълкувания, които се направиха отъ дваматрима оратори. Азъ разбирамъ тезата на нашитъ лѣвчари (Сочи работниците). Затъ всѣки законъ, създаденъ отъ нашата буржоазна демократична държава, е една несправедливостъ, споредъ тѣхъ. Ако единъ законъ защитава интереситъ на държавата, за тѣхъ това е едно престѣпление. И тѣ сѣ логични, когато казватъ: „Никакви глоби; всички глоби, каквито съществуватъ, трѣбва да ги унищожите, защото отъ тѣхъ страда народътъ“. Ако тѣ сѣ на власт, както е въ свѣтска Русия, където има болшевишки режимъ, какво ще бѣде?

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Тѣ не сѣ болшевики.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Тамъ въобще за човѣка и 30 пари не даватъ — нито за неговитъ свободи, нито за неговитъ лични и материални интереси. Тамъ всичко се губи въ общото. Тамъ е монополизиранъ не само имотътъ, но и човѣкътъ. (Възражения отъ работниците) Така че вие (къмъ работниците) сте си рахатъ. Вашата теория е много добра и много лесна.

П. Стоевъ (раб): Пустнете една делегация, да видимъ какво е тамъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Но мене ми прави впечатление друго — казаното отъ уважаемитъ господа отъ болшинството, които вземаха думата. Г-да! Трѣбва да се разберемъ по принципъ — каква целъ гони този законопроектъ, нареченъ законопроектъ за малката амнистия. Всички закони, които сѣ създадени, сѣ създадени за редъ и законностъ въ страната.

Нѣкой отъ работниците: За охрана интереситъ на буржоазията.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Когато днесъ, преди малко, гласувахте единъ законопроектъ за триангулацинитъ знаци, вие сами гласувахте и наказателни санкции. Предвидѣхте до 5 години затворъ и до 20.000 л. глоба. Защо правите това? Защото смѣтате, че за да може да се изпълни единъ законъ, трѣбва да има непременно наказателни санкции. Такава е човѣшката природа, че ако не е гарантиранъ законътъ съ наказателни санкции, смѣта се, че той нѣма да се изпълнява. И характерътъ на всички закони е такъвъ, че въ тѣхъ сѣ предвидени наказателни санкции, за да се изпълняватъ въ такъвъ видъ, въ какъвто сѣ гласувани отъ Народното събрание. Следователно, да се поддържа тукъ такава доктрина, да кажемъ, че трѣбва да се гласува законъ, който да унищожитъ всичкитъ глоби, то значи да се смѣтне, че глобитъ, които сѣ били налагани по съответнитъ закони, не сѣ имали своя *raison d'être*. Азъ не вѣрвамъ, че единъ народенъ представител, който сериозно мисли, ще възприеме такава доктрина. Азъ разбирамъ отъ какво произлиза негодуванието на болшинството. Ето, уважаемиятъ г. Джанкардашлийски говори по това, и азъ взехъ поводъ именно отъ неговитъ думи, за да говоря сега. То е, че много произволи се извършиха при прилагането на законитъ.

Д. Джанкардашлийски (нац. л.): Да.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г-да! Ние не живѣемъ въ България отъ днесъ. Акцизнитъ и горскитъ, за нещастие, сѣ били винаги сподвижници на българската партизанщина.

Ж. Маджаровъ (з): Най-много отъ 9 юний.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Да приемемъ, че най-много злоупотрѣбления сѣ се вършили отъ 9 юний, и че партизанскътъ си е игралъ най-много съ тия закони. Азъ не съмъ, който ще откажа това. Ето, г. Джанкардашлийски ни разправи за едно горско село, . . .

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Селото Калгамачь, Ан-хилско.

Министър-председател Н. Мушановъ: . . . което е било глобено съ 800 хиляди лева. Възможно е; такива производи има, вие ги знаете. Но би било чудовищно, ако приемем тезата, че трѣбва да унищожимъ всичкитѣ глоби. Съ това ние ще признаемъ, че нашитѣ законни органи и сѣдилища сѣ действували навредѣ произволно, че въ тая страна ние не сме имали никакви органи, които да сѣ могли да приложатъ закона нормално, така както той е трѣбвало да бѣде приложенъ.

И затова, г. г. народни представители, амнистията, която ние искаме да дадемъ въ този размѣръ, има за целъ — да можемъ съ нея да облекчимъ положението на ония, на които сѣ наложени по-малки глоби, съ които глоби стопанското положение на страната нѣма да се облекчи. Между тѣхъ може да има хора, глобени правилно и неправилно.

Колкото до отдѣлнитѣ случаи, за които говори г. Джанкардашлийски, па и мнозина други сѣ ми казвали такива случаи, и затуй взехъ думата да ви кажа моето мнѣние, има другъ начинъ, по който трѣбва да се разправимъ съ всички тия случаи — то е чрезъ прошегарната комисия.

Е. Шидерски (з): Отъ 1924 г. има останали 3 хиляди прошения неразгледани.

Министър-председател Н. Мушановъ: Ще дойда и до това, г. Шидерски. Азъ искамъ да обърна вниманието ви, че има много прошения, които сѣ подадени за голѣми неправди, за опрощаване на глоби по данѣци. Азъ мисля, че прошегарната комисия ще трѣбва да се занимае съ тия прошения и идущата недѣля ще трѣбва вече да поставимъ на разглеждане прошенията. Има такива случаи, при които явно се виждатъ производи, затова ще трѣбва комисията и Народното събрание да вземе решение конкретно за всѣки случай. Но сега нѣма ли да бѣде сѣщо извършена неправда, г. г. народни представители, ако разширите амнистията и за всички голѣми глоби, наложени на хора, които умишлено сѣ нарушавали законитѣ, само за да доставятъ облага лично за себе си? Азъ знаа, че никой отъ васъ нѣма да пожелае да се амнистиратъ такива хора.

Н. Стамболиевъ (з): Ако може да стане разграничение, да го направимъ, но амнистията обобщава въ себе си всички престѣпления.

Министър-председател Н. Мушановъ: Тѣмко защото е мѣчно да се раздѣлятъ тия случаи, затуй ви казвамъ, че при конкретнитѣ случаи, кѣдето има такива нарушения и кѣдето има партизанско проявление, като сѣ налагани по-голѣми глоби, ще може да се направи нѣщо чрезъ прошегарната комисия. Но сега да се смѣтне — каквато тенденция виждамъ, че има — че сѣ незаконни всички глоби, които сѣ наказателна санкция за неизпълнението на законитѣ, това би било неоправдано.

Н. Стамболиевъ (з): Г. министре! Ние смѣтаме, че отъ 9 юний 1923 г. досега е имало една незаконна власт, която е произволничала, която е хазайничала и която е създала тия злини, за да искаме днесъ амнистия.

Министър-председател Н. Мушановъ: Моля Ви се. Ако се възприеме по принципъ гледището Ви, то значи за туй време да се заличатъ всичкитѣ закони въ страната.

Н. Кемилевъ (д. сг): Това е то. Това искатъ тѣ.

Н. Стамболиевъ (з): Една полицейска заповѣдъ за 2 хиляди лева глоба не е законъ.

Министър-председател Н. Мушановъ: Азъ не съмъ излѣзълъ тукъ да споря съ Васъ лично. Азъ не споря съ Васъ лично; азъ искамъ сериозно да се поставятъ въпроситѣ въ Камарата и сериозно да ги дебатирате. Азъ съмъ неприятелъ на неправдитѣ и желая тѣ да се унищожатъ навредѣ, но не съмъ неприятелъ на законния редъ въ страната. Азъ искамъ да диримъ здравето въ страната, а произволтъ да унищожимъ, но никога нѣма да унищожа авторитета на закона и да съкруша държавата (Рѣкоплѣскания отъ мнозинството и нѣкои отъ националлибералитѣ-обединени). Защото резонъ на държавата е, че тя иска да бѣде силна и да гарантира законитѣ, като спрямо този, който не ги изпълнява, се прилагатъ наказателни санкции. Азъ нѣма да дамъ доказателства на свѣта, че въ тая страна има закони, които нѣматъ санкция. Ако стане това, тогава ние ще бѣдемъ

една държава на анархия. Никой нѣма интересъ, най-малко болшинството на Народния блокъ има интересъ да докаже, че тая страна ще живѣе въ анархия.

Ето защо върху тия принципиални положения азъ искамъ да ви кажа, че никакви производи, никакви беззакония на миналото нѣма да търпимъ, но моля да вървимъ въ срѣдния пътъ — да цѣримъ работитѣ по пътя на закона, за да можемъ да гарантираме нашата законност и да поправимъ всички неправди на миналото. Азъ взехъ думата да дамъ тия обяснения, за да се рѣководимъ отъ тѣхъ въ бѣдеще въ нашитѣ разисквания по законопроекта. Това бѣше моята целъ. (Рѣкоплѣскания отъ мнозинството и македонцитѣ)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Жеко Маджаровъ.

Ж. Маджаровъ (з): Г. г. народни представители! Наказателнитѣ санкции въ законитѣ сѣ поставени съ целъ да респектиратъ гражданитѣ и да издигатъ все повече и повече авторитета на самитѣ закони. Но когато съ тия наказателни санкции се извършватъ неправди, то, колкото повече се вършатъ тия неправди, толкова повече пада престижътъ на самитѣ закони. Дори въ семейството извършената неправда спрямо детето, като му се налага наказание, безъ да е извършило престѣпление, понижава престижа на онзи, който несправедливо му налага наказанието. Вѣрно е, че всѣко общество, всѣка държава се управлява съ закони и на онзи, който не изпълнява тия закони, му се налагатъ наказания, безразлично дали е буржоа или пролетарий, болшевикъ, дали държавата е буржоазна или болшевишка. Но когато законитѣ се прилагатъ отъ властѣта неравномерно, несправедливо, противоправно, като се налагатъ наказателни санкции безъ да сѣ извършени престѣпления, резултатътъ отъ това ще бѣде само единъ — че онзи, върху когото се налагатъ такива наказателни санкции, става нихилистъ, става анархистъ, става човѣкъ, който по принципъ отрича законитѣ, не тачи законитѣ и въ него се слага убеждението, че страната се управлява безъ закони. (Рѣкоплѣскания отъ земеделѣцитѣ) И когато азъ защитавамъ амнистията, защитавамъ я не съ огледъ на опрощаване извършени престѣпления отъ граждани, но съ огледъ на махване престѣпления, извършени отъ органи на властѣта спрямо граждани, на които сѣ наложени наказания, безъ да сѣ извършили престѣпление. Отъ това е смисълътъ на махването на тия наказания. Азъ ще ви релевирамъ факти, отъ които ще видите, че сѣ наложени наказания, безъ да е извършено нѣкакво престѣпление. При разглеждането на законопроекта на първо четене азъ казахъ отъ трибуната единъ случай, когато на единъ гражданинъ, който не е отъ Сговора, полицията му наложи наказание 2.000 л. глоба, защото псувалъ Сговора. За голѣмо съжаление, едно време се псуваше царѣт, а въ сговористко време се псуваше Сговорътъ! Пети софийски мирови сѣдия само намали наложената глоба. Василъ Григоровъ и още единъ бѣха глобени по 1.000 л., защото сѣ псували Сговора! Питамъ ви, това наказание издига ли престижа на законитѣ или го понижава? Това е фактъ очебинощъ.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): За честѣта на българското правосѣдие не бива да говорите така.

Ж. Маджаровъ (з): Азъ мога да ви кажа и нумера на дѣлото. Ще направя справка и ще ви дамъ нумера. Казвамъ ви този фактъ, защото азъ защитавахъ дѣлото. Мога да ви кажа още редица други факти.

Ако всичко е вѣрвѣло по реда си, ако наказателнитѣ санкции сѣ били налагани редовно, съобразно извършени престѣпления по законитѣ, ще трѣбва да признаемъ, че тия санкции сѣ били налагани съ целъ да издигнатъ престижа на законитѣ и да заздравятъ положението на редъ и законностъ въ страната. Но ние живѣхме въ едно ненормално време, когато, запомнете, млада булка и мжѣтъ ѝ, за да отидатъ да занесатъ подарѣкъ на кума си въ сѣседното село, трѣбваше да минаватъ по нелегални, конспиративни пѣтища, по срѣдъ нощъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Особено на тебе конспирацията е старъ занаятъ.

Ж. Маджаровъ (з): Не на менъ. Конспираторитѣ сѣ тукъ (Сочи сговориститѣ), а не тукъ. (Сочи земеделѣцитѣ Рѣкоплѣскания отъ мнозинството) Дойде време, когато се налагаха наказания за това, че срещнали млада булка съ мжѣ и нѣкъде изъ гората всрѣдъ нощъ, обвинявайки ги, че сѣ конспиратори. Има такива случаи, за голѣмо съжаление. Онѣзи, които налагаха наказателнитѣ санкции,

знаеха, че нѣма въ случая престѣпление, но знаеха и това, че този човѣкъ, на когото налагаха наказанието, е земеделецъ. Знае се, че се налагаха наказания не само на земледѣлци и други, но, както каза и г. Ачковъ отъ трибуната, дори се рѣзяха глави на вързани земледѣлци. Когато вие, сговориститѣ, които горе управлявахте, нарушихте основния законъ на страната, конституцията, и общия наказателенъ законъ, можете да си представите пъкъ какво сѣ вършили вашитѣ подведомствени власти, които налагаха наказания за извършенитѣ нарушения. Ние смѣтаме, че всички престѣпни деяния, извършени тогава, . . .

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Тѣ всички се амнистиратъ.

А. Капитановъ (з): Ние искаме и за други амнистия.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Ние амнистираме нарушенията на закона за полицията.

Г. Говедаровъ (д. сг): Не сѣ прочели закона.

Ж. Маджаровъ (з): Всички тия престѣпни деяния, за които сѣ наложени наказания, г. министъръ-председателю, ние ги туряме подъ знака на съмнението и затуй искаме опрощение. И затова азъ предлагамъ да се върне отново законопроектътъ въ комисията, за да бѣде разширенъ, като въ чл. 1 не се опредѣля начална дата 1 януарий 1930 г. Това значи да се опростятъ наказанията за всички тия престѣпни деяния, извършени въ миналото. Тогава ще засегне амнистията, за голѣмо съжаление, и всички сговористи — нека и това релерирамъ — които сѣ били силни на деня и не сѣ си платили глобитѣ. Ако не се приеме това разширение, всички опозиционери, които сѣ нѣмали да платятъ, които сѣ бедни хора, на които нѣма що да се вземе — казахъ ви що остава за Господя, що ще вземе дяволътъ — трѣбва да отидатъ въ затвора да излежаватъ наказанията си. А това значи да поставимъ тия български граждани въ затворитѣ не за своитѣ грѣхове, но за грѣховетѣ на тия, които свалиха на 21 юний. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Запрянъ Ивановъ.

З. Ивановъ (раб): Г. г. народни представители! Тази малка амнистия, интересува нашата парламентарна група, като представителка на онѣзи селски бедни и срѣдни маси, които пиятъ горчивата чаша отъ поменатитѣ закони въ тази малка амнистия. Нашиятъ другаръ Георги Костовъ, като говори, пропусна да упомене нѣкои работи, и затова азъ взимамъ сега думата, за да ги допълня.

Г. г. народни представители! Законътъ за горитѣ за широкитѣ народни маси, за беднитѣ и срѣдни селски маси е единъ адски законъ. Вѣрно е, както казаха и преждеговорившитѣ колеги, че партизанщината у насъ е много голѣма и че глобитѣ, които сѣ наложени по този законъ, сѣ наложени изключително по партизански съображения. Азъ имамъ сведения само за Чирпанска околия, кждето има съставени 8.831 актове за 3.258.020 л. Такова е положението не само тамъ, но въ цѣлата страна.

Има нарушения и на закона за трудовата повинность. Има хора, които сѣ принудени да не работятъ десетдневната си трудова повинность. Защо не работятъ? Защото сѣ въ крайно бедно положение. Тогава, когато тѣ трѣбва да бждатъ мобилизирани десетъ дни, за да работятъ, повечето отъ тѣхъ нѣматъ хлѣбъ по домоветѣ си. Азъ говоря за полуполскитѣ, крайбалканскитѣ села, които произвеждатъ храна само за 3—4—5 месеца, а за останалото време купуватъ. Тогава, когато трѣбва да отидатъ да отбиятъ десетдневната си трудова повинность, тѣ сѣ принудени да отидатъ да направятъ друго нарушение — отиватъ въ горитѣ, сѣкатъ дърва безъ позволение, и ги продаватъ въ града само за 15 л., за да купятъ 3 кгр. брашно за своитѣ гладни деца. Значи, двойно глобяване: затова че не сѣ отишли да работятъ трудова повинность и затова, че сѣ нарушили закона за горитѣ. Това е положението по отношение на закона за трудовата повинность. Подъ бича на непоносимия животъ хората сѣ били принудени да не работятъ своята трудова повинность.

По-нататкъ, по закона за опазване полскитѣ имоти. Нарушенията по този законъ ставатъ пакъ благодарение на бедственото положение на нѣкои селяни. Азъ ще ви посоча факти. По селата никой нѣма право да бере царевича или да вози снопи преди опредѣления день отъ общинския съветъ. Е добре, както знаете, нашитѣ селски

стопанства отдень-надень обедняватъ, 30—40% отъ тѣхъ сѣ останали съ по единъ волъ и половина кола, и като нѣматъ кола и волове, сѣ принудени единъ, два или три дни по-рано да отидатъ да бератъ царевича или да возятъ снопи, въпрѣки забраната на общинския съветъ. Тѣ подлежатъ на глоба. Така че подъ ударитѣ на нѣмотията и фукарлъка тѣ сѣ принудени да правятъ тѣзи нарушения.

Г. г. народни представители! Изброявайки тѣхъ нарушенията, които вършатъ селянитѣ, бедни и срѣдни азъ ще кажа още и следното. Преди малко г. министъръ-председателътъ напомни, че въ държавата има закони, които трѣбва да се съблюдаватъ, за да нѣма анархия. Е добре, вие ще кажете, че не попада въ материята, по която говоримъ. Но ние ви питаемъ: г-да, сждихте ли ония престѣпници отъ 9 юний, които нарушиха много закони, които свалиха за една нощъ законно установено правителство? (Ржкоплѣскания отъ работницитѣ) И когато става въпросъ за съблюдаване на законитѣ, ние, парламентарната група на Работническата партия, питаемъ, съблюдаватъ ли се законитѣ, нарушени на 9 юний, и сждятъ ли се престѣпницитѣ?

Н. Стамболиевъ (з): Тѣ си дадохъ амнистия.

З. Ивановъ (раб): Всички преждеговоривши бѣха за разширението на амнистията, за по-дълги срокове, но, както каза другарътъ Костовъ, никой не каза, че има глоби, че има наказания приложени, че има конфискувани материали и пр. Азъ предлагамъ, въ допълнение къмъ нашето предложение, да се впише, че всички продадени на публиченъ търгъ материали, въ връзка съ каквито и да било глоби, да бждатъ върнати на нарушителитѣ. (Ржкоплѣскания отъ работницитѣ)

Отъ сговориститѣ: А-а-а!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Долбински.

Д. Долбински (з): Г. г. народни представители! Съ настоящия законопроектъ се цели да се премахнатъ известни несправедливости, които сѣ извършени презъ управлението на Сговора. Обаче така, както ни е представенъ законопроектътъ, съ него не се постига целта, която е поставена. Първо, опредѣля се срокъ отъ 1 януарий 1930 г. до 1 августъ 1931 г., като-че-ли само презъ това време сѣ вършени произволи, като-че-ли преди 1 януарий 1930 г. абсолютно никаво беззаконие не е вършено. Напротивъ, беззакония се вършеха презъ цѣлото управление на Сговора, и азъ намирамъ, така както се изказаха и нѣкои отъ преждеговорившитѣ, че начална дата въ законопроекта не трѣбва да има. Така че думитѣ: „презъ времето отъ 1 януарий 1930 г.“ да бждатъ премахнати.

Въ сѣщия чл. 1 се споменаватъ нѣколко закона, по които се амнистиратъ извършенитѣ нарушения. Между тѣхъ, обаче, не се споменава законътъ за акцизитѣ, а околията, отъ която изхождатъ, я интересува този законъ. Щомъ като приемате, че нарушенията, които сѣ извършени по закона за горитѣ, се амнистиратъ, щомъ като приемаме, че нарушенията, които сѣ извършени по законитѣ за селскитѣ и градскитѣ общини, за администрацията и полицията и т. н. се адмистирватъ, съ какво право ще откажемъ да амнистираме и нарушенията по закона за акцизитѣ и патентовия сборъ? Има случаи, когато единъ производителъ е изварилъ 100 литри каша, съставятъ му три акта и той ще плати глоба много повече, отколкото струва ракията, която ще извари отъ кашата.

Освенъ това п. 8, кждето е казано: „по закона за облагане материалитѣ, отъ които се вари ракия: чл. чл. 10 и 11“, азъ предлагамъ да бжде вмѣкнатъ и чл. 13, който урежда почти сѣщата материя.

Понеже тоя законопроектъ, както е представенъ и както правимъ предложението си, е крайно неудобенъ да бжде систематизиранъ и гласуванъ на второ четене, азъ се присѣдинявамъ напълно къмъ преждеговорившитѣ, които направиха предложение да бжде изпратенъ законопроектътъ въ комисията, кждето да можемъ да представимъ тия наши предложения да бждатъ обсъдени по-спокойно и да се направятъ нуждитѣ поправки.

Азъ предлагамъ да се прибави новъ п. 9, въ смисълъ, че по закона за акцизитѣ и патентовия сборъ върху пиятиетата се амнистиратъ нарушенията по чл. чл. 122 п. 4, 128 и 135 букви д и е.

Това сж измѣненіята, които азъ намирамъ, че трѣбва да се направятъ, но поддържамъ да се повърне законопроектътъ обратно въ комисията, кждето да се прегледа.

Х. Манафовъ (д): Таманъ ние, адвокатитѣ, да имаме време да прегледаме, какви дѣла сме изгубили, та да амнистираме и нарушенията по тѣхъ.

А. Буковъ (з): Не е тъй. Тѣ сж много дребни дѣла — доходъ не даватъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Едрю Шидерски.

Е. Шидерски (з): Г. г. народни представители! Азъ поддържамъ, първо, да не се поставя начална дата; второ, да се вмъкне и законътъ за акцизитѣ, като имате предъ видъ, че не е станалъ нито единъ отъ колегитѣ да каже това, което намѣрихме въ прошетарната комисия.

По закона за акцизитѣ единъ човѣкъ отъ с. Студена, Софийско, който е билъ преносвачъ, е глобенъ за 200 камѣчета за запалки съ 804.000 л., когато всичкитѣ му имоти струватъ 60.000 л. Другъ отъ гр. Ямболъ, Атанасъ Динковъ е билъ глобенъ пакъ за камѣчета за запалки съ 240.000 л., а той е човѣкъ инвалидъ, съ единъ кракъ.

Отъ с. Червенъ-брѣгъ. Дупнишко, по закона за горитѣ сж глобени 8 души съ 140.000 л. само за това, че овцетѣ имъ влѣзли въ гората. Въ Ямболска околия, с. Калфакъой, горскиятъ стражаръ е глобилъ 18 души съ 180.000 л. само за това, че всички сж сдружени земеделѣлци. Въ с. Червенъ-брѣгъ. Дупнишка околия, единъ човѣкъ искалъ да си пренесе 30 кгг. ракия за сватба; приготвено било преносителното, но нѣмало кой да го подпише, пускагъ го да замине и следъ туй пращатъ човѣкъ да го настигне на пѣти, арестуватъ го, съставятъ му актъ и го глобяватъ съ 40.000 л.

Така щото азъ моля въ чл. 1 да се помѣсти и законътъ за акцизитѣ. По отношение закона за горитѣ да се амнистиратъ всички нарушения, за които сж наложени глоби до 3.000 л.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Василь Домузчиевъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Дебатира се чл. 1 отъ закона за амнистията на нѣкои нарушения. По принципъ въпросътъ е разрешенъ, оставатъ неговитѣ подробности, и затова азъ нѣма да говоря по принципъ. Лица, които да се обявятъ противъ единъ такъвъ законъ, противъ една такава малка амнистия, нѣма. Но когато ще даваме амнистия, ние трѣбва да бждемъ справедливи. Амнистия се дава за масови престѣпления, когато неамнистирането имъ създава една обществена психика, която вреди на общественото спокойствие и на правилния животъ въ страната.

По чл. 1 отъ проекта на министра амнистиратъ се извършенитѣ нарушения отъ 1 януарий до 31 августъ 1931 г., а споредъ доклада на комисията — отъ 1 януарий 1930 до 1 августъ 1931 г. Справедлива бѣ една бележка, която се направи: като че преди 1 януарий 1930 г. не е имало нарушения въ България. Когато се амнистиратъ известни деяния, принципъ е да не се слага срокъ отъ кога има действителна амнистията, а да се поставя само крайната дата — до когато тя важи. Не можете да кажете, когато ще дадете амнистия за известни престѣпления, че се амнистиратъ само престѣпленията отъ 1 януарий 1930 до 31 августъ 1931 г. Никога въ законъ за амнистия не се поставя начална дата, . . .

Х. Манафовъ (д): Само така има смисълъ амнистията.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): . . . а се казва: всички престѣпни деяния — могатъ да бждатъ нарушения, могатъ да бждатъ и престѣпления — извършени до еди-коя дата, се амнистиратъ. Но казва се: всички престѣпни деяния, извършени отъ 1 януарий 1930 г. до 1 августъ 1931 г. по тия и тия закони, се амнистиратъ. Назадъ вие не можете да ограничите времето, защото ще създадете една голяма неправедливостъ — ще направите разграничение на хората до тамъ, кой кога се е родилъ, кога е извършилъ престѣпление и кой кога е заловенъ въ нарушение на закона. И ако нѣкой е ималъ късметъ да наруши закона преди 1 януарий 1930 г., той не ще бжде амнистиранъ, а онзи, който го е нарушилъ на Нова година, той ще

бжде амнистиранъ. Общъ социаленъ принципъ при амнистията е, че за минало време не се прави ограничение.

Н. Пждаревъ (д. сг): Нека се знае, че тоя законопроектъ го внася министърътъ на правосъдието!

В. Домузчиевъ (нац. л. о): При амнистията се слага крайниятъ срокъ, началниятъ — никога. Прегледайте, г. г. народни представители, която щете амнистия и ще видите, че само крайниятъ срокъ се предвижда, началниятъ — никога.

Х. Манафовъ (д): Всички амнистии сж съ началенъ срокъ

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Не е вѣрно.

Х. Манафовъ (д): Провѣрете и ще видите.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Въ всички закони за амнистия се казва: амнистиратъ се тия и тия престѣпни деяния, извършени до еди-кога-си, но никога не се казва отъ кога.

Х. Манафовъ (д): Какъ да не се казва?

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Ще ви наведе примѣръ. Въ единъ законъ, напр., се казва: амнистиратъ се всички престѣпни деяния, извършени до 1912 г. или до 1913 г., но не се казва отъ кога.

Х. Манафовъ (д): Казва се: отъ 15 септември 1912 г. до еди-кога-си.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Не се казва началната дата. Прочетете и ще видите, че нѣма такава нѣщо.

Х. Манафовъ (д): Или пъкъ се казва: отъ 10 септември 1915 г. до еди-кога-си. Провѣрете и ще видите.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Не е вѣрно. Вие прочетете и ще видите.

Втора една дата, която несправедливо е сложена въ този законопроектъ, е датата 1 августъ 1931 г. Г. г. народни представители! Нарушенията, които сж предвидени за амнистиране съ тоя законопроектъ, съдържатъ въ себе си партисенъ или политически елементъ — както щете го наречете — защото сж резултатъ на нашата партизанска стрѣва, на нашитѣ необлагодородени партизански и политически нрави и на липсата на политическо възпитание въ нашитѣ борби. Фискалнитѣ и административни закони сж били винаги оръдие на административния властникъ, за да подтиска, да тормози своитѣ политически противници. И докато тормозениятъ отъ властта дойде до сѣдебната властъ, тежко му и горко! Режимътъ се смѣни на 29 юний. Отъ 29 юний до 1 августъ има само 32 дни — значи, единъ месецъ. Приемате ли вие, като добросѣвѣстни и почтени хора че следъ тая дата не сж извършени по партизански пѣтища нарушения на сѣщитѣ закони? Азъ не вѣрвамъ нито единъ измежду насъ да каже, че не сж извършени. При всѣка промѣна на режима, поради нравитѣ ни, винаги се изсипватъ кошъ подобни нарушения спрямо оная половина отъ гражданитѣ, която отива опозиция съ падането на управлението. Най-вече въ селата общинскитѣ съветници биватъ викани отъ околійскитѣ началници по десетъ пѣти, ужъ по служебна работа. Съветникътъ се явява и началникътъ му казва: „Или си; имаше нѣщо, но мина“. Ако веднѣжъ не отиде — хопъ 2.000 л. глоба! Следъ това втори пѣтъ го вика и, ако не дойде — хопъ глоба още 2.000 л. Такива постановления сж издадени не само срещу сговористи, но и срещу демократи, кждето околійскитѣ началници сж земеделѣлци. Глето пъкъ началникитѣ сж демократи, е обратното. Това е една обща неправда въ нишния политически животъ, която се извършва при смѣната на всѣки режимъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Сега нѣма такава нѣщо.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Има го. — И азъ ви моля, понеже сте трѣгнали по този пѣтъ на амнистия, да амнистирате всички тия нарушения, полицейски или както щете ги наречете.

Министъръ Д. Върбенковъ: Тѣ всички се амнистиратъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Понеже сте трѣгнали по този пѣтъ, разширете, отпустнете малко датата, недейте я ограничава до 1 августъ, защото по този начинъ вие амнисти-

рате само хората на бившата опозиция, сегашната власт, а другите ги оставяте — когато дойдат на власт, тѣ да си дадат амнистия.

Х. Манафовъ (д): Тогава да се каже до края на мандата на сегашното Народно събрание.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Мисълта ми е: като имате предъ видъ, че административната промѣна не можа да стане въ разстояние на единъ месецъ, че тя продължи, че презъ това време се извършиха по същитѣ пѣтица съжитѣ нарушения, азъ ви моля да продължите датата, като включите и ония нарушения, които станяха масово презъ време на изборитѣ на 1 ноември и сложите дата 1 декември 1931 г.

Г. г. народни представители! Нѣма да ви занимавамъ съ конкретни случаи.

Н. Пждаревъ (д. сг): Значи, амнистия и за бѣдещи деяния. На основание на кои правни принципи искате амнистия за бѣдещи деяния?

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Ако вие, г. Пждаревъ, сте за амнистията, ще приемете една крайна дата.

Г. г. народни представители! Както въ миналото е имало администратори — кметове или началници — които сж злоупотрѣблявали съ положението си или спрямо своитѣ политически противници, или за лични свои цели, тъй и днесъ ги има, защото сж излѣчка отъ същата срѣда, въ която живѣятъ и първитѣ. Мога да ви кажа, че околийскиятъ началникъ само защото шивачътъ не му е далъ на вересия облѣклото, го вика два пѣти да му го даде и, понеже шивачътъ не се явилъ, и двата пѣти му съставя актъ и му налага глоба по 2.000 л.

Т. Тонковъ (з): Чули сте това, ама не е истински фактъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Това е фактъ. Орѣховскиятъ околийски началникъ — запишете си го, отговарямъ предъ сѣда, и вѣнка, на улицата, ще го кажа — защото шивачътъ откажалъ да му даде на вересия дрехитѣ, глобилъ го е съ 4.000 л.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Кога е станало това? За какво ще го глоби?

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Защото му казва: „Викамъ те по служба“, а човѣкътъ не се явилъ.

А. Капитановъ (з): Ама ние не биемъ, както вие биехте.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Азъ не съмъ билъ никого. Колкото съмъ билъ, толкова да си живѣ!

А. Капитановъ (з): Въ Шуменския участъкъ не биеха ли?

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Азъ не искамъ да влизамъ въ подробности, но този фактъ е вѣренъ.

Г-да, какъ се налагатъ глоби? Казватъ на нѣкого да се яви въ 8 часа; сиромашътъ се явилъ въ 8 часа, ама началникътъ го нѣма. Явява се въ 9 часа. Казватъ му: „Въ 8 часа сме те викали, въ 9 часа си дошелъ“ — хопъ актъ и глоба.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Приключете, г. Домузчиевъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Приключвамъ, г. председателю. — Азъ моля г. г. народнитѣ представители и г. министра на правосѣдието да се съгласятъ да не се слага начална дата — начална дата нѣма — а крайната да бѣде 1 декември 1931 г.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. д-ръ Георги Димитровъ.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че въпросътъ достатъчно добре се изясни, за да нѣма нужда да се привеждатъ излишни доказателства. Но азъ искамъ да отговоря на онѣзи, които смѣтатъ, че съ искането да се амнистиратъ всички неправилно наложени глоби се искало да се усвои една система, която противоречи на законитѣ въ страната или се искало да се насади анархия.

П. Стоевъ (раб): Т. е. отговоръ на г. Мушановъ!

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Да, да — отговоръ на всѣки, който не може да разбере.

С. Мошановъ (д. сг): На г. министъръ-председателя говорѣ, нѣма защо да се разправяшъ съ насъ.

А. Николаевъ (з): Много плитка интрига!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Г. г. народни представители! Азъ зная, че господата отъ Сговора ще се помѣчатъ да се скриятъ задъ гърба на г. министъръ-председателя. Азъ съжалявамъ, че нѣма тукъ г. министъръ-председателятъ, за да му припомня, че като опозиционеръ правѣ питане за единъ побой, нанесенъ върху менъ и д-ръ Бешковъ и сигурно защото не сж ни достатъчно били, азъ трѣбваше да понеса и една полицейска глоба. Е добре, можете ли вие да отречете амнистията на такава една глоба? (Къмъ сговориститѣ) Ами че не вие, а единъ вашъ органъ категорично подчерта, че това е една абсолютна необходимостъ. Околийскиятъ началникъ въ гр. Ловечъ при уволнението му следъ 21 юний, единъ день преди заминаването си, самъ каза: „Дайте да му отпѣня поне последната глоба“. А че имаше и глоби за псуване Сговора и т. н. — за това азъ не желая да привеждамъ много примѣри. Но вие се смѣтате — тогава ще говоря съ имена. Въ 1924 г. въ с. Дойренци, родното ми село, се явява една тричленна чека да иска да се откажа отъ своитѣ политически вѣрвания. И тая чека заяви, че азъ съмъ псувалъ Сговора. Защо? Защото съмъ казалъ, че Стамболийски билъ закланъ. Азъ ги питамъ: ама, моля ви се, Стамболийски живѣ ли е? — „Е да, не е, но защо сте го говорили?“ — Но това псуване ли е срещу управлението? Симеонъ Пешевъ е живѣ. Сговорътъ впоследствие го уволни. Г. Пиронковъ сигурно го познава добре — той е единъ членъ отъ тая чека. Другиятъ е г. Минкинъ, детективъ презъ сговористкото управление. Както виждате, азъ говоря съ имена. Анкетирайте, заповѣдайте и кажете добросъвѣстно: съгласни ли сте да останатъ подобни глоби? Не искамъ да привеждамъ повече доказателства.

Ако такива случаи сж безспорно установени, каква е презумцията, г. г. народни представители? За какво създаде Демократическиятъ сговоръ, напр., закона, споредъ който предварително се внася глобата, за да се обжалва едно постановление? Защо се създаде този законъ? Вие (Къмъ сговориститѣ) създадохте специални закони. Позволете тогава на насъ да ви зададемъ въпроса: ако вие създадохте специални политически закони, за да тероризирате българскитѣ граждани, какъ пъкъ сте използвали другитѣ съществуващи закони? Какъ по партизански може да се мисли и действува, освенъ така, както се мислѣше и действуваше презъ времето на Демократическия сговоръ? И азъ се чудя, че се иска да се постави една норма, напр., за нарушенията на закона за горитѣ. Г. министърътъ на правосѣдието може да се е съветвалъ съ г. министра на финанситѣ, може фискътъ да страда. Азъ съмъ съгласенъ, но не можемъ да създадемъ положение, щото за интереситѣ на фиска невинни български граждани да бѣдатъ екзекутирани отъ собственото си управление. (Ржкоплѣскания отъ земледѣлцитѣ) Ние не можемъ да се съгласимъ съ такъвъ начинъ и съ такава система на действие. Ние сме съгласни, че фискътъ може да пострада и въ друго отношение. Глобитѣ сж голѣми. Но, г. министре, г. г. народни представители, нѣмаме мѣрка при опредѣлянето на глобитѣ. Имаше обикновени нарушения по закона за горитѣ, за които се налагаха глоби 20.000—30.000 л. Какъ може да искате да се събератъ? Ама вие мислите, че като не ги отпѣните, ще ги съберете? Моитѣ уважения, г. министре, но не напразно нашата парламентарна група така единодушно вѣстава противъ тия ограничения на амнистията. То е затова, защото сме дълбоко убедени, че на никаква цена не може да съберете тия глоби, даже да продадете имотитѣ на лицата, на които сж наложени тия глоби.

И азъ се спирамъ на това, което изнесе народниятъ представител, другарътъ Шидерски. Той ви каза, че на единъ човѣкъ, който има имотъ само за 60.000 л., му е наложена глоба 800 хиляди лева. За Бога, какъ ще съберете тая глоба? Или вие ще трѣбва да го пратите въ затвора, следъ като му продадете имота! Ние не можемъ да се съгласимъ съ това. Ние смѣтаме, че не сж само тѣзи дефектитѣ на законопроекта. Има още сѣкои празноти, които трѣбва да се допълнятъ. Има нарушения по закона за акциза, по закона за горитѣ, има наложени специални полицейски глоби и т. н. Ние не можемъ да се съгласимъ нито съ началния, нито пъкъ съ последния срокъ. Азъ

съмъ съгласенъ съ съображението на г. Домузчиевъ. Но г. Домузчиевъ смѣта, че органитѣ на новата властъ сѣ вършили беззакония. Азъ трѣбва да го коригирамъ, че най-много беззакония до денъ днешенъ сѣ извършени отъ страна на старитѣ горски стражари, които, като виждаха, че ще бждатъ смѣнени, бързаха да наложатъ страшни глоби на ония, които трѣбваше да ги смѣнятъ. По това ние сме съгласни.

Но г. министъръ-председателъ се страхуваше, че може да се възползуватъ и тия, на които справедливо сѣ наложени глоби. Когато ние искаме да премахнемъ една система, действително може да се намѣри нѣкой, който справедливо е глобенъ. Но единичнитѣ случаи не сѣ толкова важни; ние ще гледаме масовитѣ случаи. Заради единични случаи ние не можемъ да изгоримъ цѣло едно население, което сѣ събирането на тия глоби не само ще отчаемъ, но ще доведемъ до просяшка тояга и ще трѣбва да го натикаме въ затворитѣ, и то тогава, когато управлява едно народно правителство. Съ това ние не можемъ да се съгласимъ.

За да не се създаватъ излишни прецеденти, за да може спокойно и правилно да се обсъждатъ всички измѣнения, които трѣбва да се направятъ, азъ моля г. министра на правосъдието да се съгласи съ предложението на нашитѣ другари, което и азъ поддържамъ, а именно, да се върне този членъ наново въ комисията, да бжде преработенъ той наново, за да можемъ да се споразумѣемъ и да изработимъ, съ известни отстъпки, може би, една редакция такава, която да бжде полезна не само на българскитѣ граждани, но която да може да спаси българската държава и да я извади отъ този хаосъ, който ще настѣпи обезателно, ако приемемъ настоящия членъ точно така, както ни се прочете. (Ръжкоплѣскания отъ земледѣлцитѣ)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народнитѣ представители г. Анастасъ Капитановъ.

А. Капитановъ (з): Г. г. народни представители! Дѣлажа да заявя, че азъ съмъ членъ на комисията, която разглежда настоящия законопроектъ и въ връзка съ разискванията, които станаха тукъ, имамъ да направя нѣкои допълнения, които поддържахъ и въ самата комисия. Азъ нѣма да се спирамъ върху въпроса за датитѣ, защото той може да бжде решенъ и тукъ, съ съгласието на г. министра. Азъ ще се спра върху въпроситѣ, които се повдигатъ въ връзка съ предложението на г. Мариновъ и г. Иванъ Велчевъ и въ връзка съ исканията на г. Аврамъ Аврамовъ, които се отнасятъ за размѣра на глобитѣ, които трѣбва да бждатъ амнистирани.

Съ предложението си г. Мариновъ иска да се даде амнистия и по други закони, между които и по закона за народното просвѣщение. Отъ една страна, поради това, че се иска да бжде увеличенъ размѣрътъ на глобитѣ и, отъ друга страна, поради това, че се иска въ тази амнистия да влѣзатъ и нарушения по други закони, по които сѣ наложени глоби, за да бждатъ и тѣ амнистирани, азъ се присъединявамъ къмъ предложението да бжде върнатъ този членъ въ комисията, защото, г. г. народни представители, безъ съгласието на финансовия министъръ не може да стане увеличаване въ размѣра на глобитѣ; този въпросъ засѣга фиска и ние ще трѣбва да видимъ дали можемъ едновременно да оставимъ и агнето цѣло, и вълка ситъ. Затуй ние трѣбва непременно да искаме мнението на г. министра на финанситѣ, да даде съгласието си той за единъ по-голямъ и по-справедливъ размѣръ. Азъ и въ комисията поддържахъ, че наложенитъ по закона за горитѣ глоби, които се амнистиратъ, трѣбва да бждатъ до 10.000 л.

Колкото се отнася до глобитѣ, наложени по закона за народното просвѣщение, трѣбва да се вземе съгласието на министра на народното просвѣщение.

Г. г. народни представители! Считамъ за умѣстно да направя едно предложение, за да го има предъ видъ комисията — ако г. министърътъ се съгласи законопроектътъ да бжде върнатъ въ комисията. Азъ предлагамъ да направимъ едно облекчение на тия, които не могатъ да платятъ наложени имъ тежки глоби. Знаете, че като се наложи нѣкому глоба, и финансовата властъ констатира, че глобата е несѣбираема, че нарушителътъ е въ несѣстоятелностъ, глобениятъ трѣбва да отиде въ затвора. Азъ считамъ, че сжщо така трѣбва да бждатъ амнистирани всички ония, на които сѣ наложени глоби и които сѣ въ несѣстоятелностъ, безъ да се взема предъ видъ размѣрътъ на глобата. (Възражения отъ нѣкои земледѣлци) Това е амнистия. Ако се констатира, че нарушителътъ действително сѣ въ несѣстоятелностъ и ще отидатъ въ затвора, да бждатъ амнистирани.

Н. Стамболиевъ (з): Какъ ще се разграничи това?

А. Капитановъ (з): Може да се разграничи. Вие знаете, че преди да отиде нарушителътъ въ затвора, финансовата властъ трѣбва да държи постановление, че е изпадналъ въ несѣстоятелностъ.

Азъ моля г. министра, да се съгласи, законопроектътъ да бжде върнатъ въ комисията, за да се вземе мнението и на министра на финанситѣ по размѣра на глобитѣ, които трѣбва да бждатъ амнистирани, както и на министра на народното просвѣщение, за да се вмѣкнатъ и глобитѣ, наложени по закона за народното просвѣщение.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Искамъ само да поясня предложението си: чл. 1 да се върне за разглеждане въ комисията заедно съ предложенията, които се направиха по него.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има предложение за прекращение на дебатитѣ.

А. Кантарджиевъ (д): Азъ искамъ думата. Нашата група не се е изказала.

Н. Стамболиевъ (з): И азъ искамъ думата.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Понеже сѣ говорили повече отъ 15 души оратори, азъ ще положа на гласуване предложението за прекратяване на дебатитѣ и ако не се приеме, ще ви дамъ думата.

Които приематъ предложението да се прекратятъ дебатитѣ по чл. 1, моля да вдигнатъ ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Отъ мнозинството: Не се чува нищо.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които г. г. народни представители сѣ съгласни да се прекратятъ дебатитѣ по чл. 1 на законопроекта за амнистия на нѣкои нарушения, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Х. Статевъ (нац. л. о): Групитѣ, които не сѣ изказали, могатъ да се изкажатъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ С. Йовевъ (д): Г. г. народни представители! Комисията направи въ чл. 1 отъ законопроекта следнитѣ поправки. Въ приетия на първо четене законопроектъ срокътъ по чл. 1 бѣше „отъ 1 януарий до 1 августъ 1931 г.“. Комисията по Министерството на правосъдието намѣри за нужно да разшири този срокъ, за да могатъ да се обгърнатъ три събития: изборитѣ за селски общини, станали презъ февруарий 1930 г., изборитѣ за окръжни съветници, станали презъ ноември 1930 г., и законодателнитѣ избори, станали на 21 юний 1931 г.

Г. г. народни представители! Амнистията на известни нарушения или известни престѣпления, извършени по нѣкои закони, винаги се свързва съ нѣкое събитие. Нѣкои отъ преждеговорившитѣ г-да казаха тукъ, че не трѣбвало да се поставя началенъ срокъ на амнистията, а трѣбвало да се посочи само крайниятъ срокъ. Това не е право. Една амнистия има смисълъ, има значение тогава, когато вие ще амнистирате известни нарушения и престѣпления, свързани съ събития, които сѣ предизвикали тия нарушения, съ събития, които сѣ предизвикали едно сътресение и извършването на тия нарушения, по които сѣ наложени глоби несправедливо и неправомѣрно и които глоби не могатъ по другъ начинъ да се премахнатъ, освенъ чрезъ амнистия. Ето защо, казвамъ азъ, амнистията има смисълъ само тогава, когато е свързана съ известни събития. Това се имаше предъ видъ отъ комисията, която преглеждаше законопроекта, внесенъ отъ г. министра на правосъдието, и затуй тя се мотивира така: амнистирането на извършенитѣ нарушения и престѣпления въ връзка съ тия именно три събития.

Г. г. народни представители! Вѣрно е, че отъ 9 юний насамъ миналото правителство, правителството на Демократическия сговоръ, е вършило маса своеволия, маса своеобразности, които биха могли да бждатъ амнистирани. Правителството на Демократическия сговоръ, особено напоследъкъ, бѣше засилило много своеволията си — има съставени маса актове отъ горски, акцизни и други власти — и би могло да се поиска сега засегнатитѣ лица да бждатъ амнистирани. Защо правителството на Демократическия сговоръ бѣше засилило много своеволията, е лесно обяснимо. Мандатътъ на бившето правителство изтичаше, народното негодувание бѣше засилено много, а една отъ голѣмитѣ сили, на която можеше да се опре бившето правителство, бѣха горскитѣ и други власти. И се съста-

виха маса актове на населението. Това дава повод на днешното правителство, дава повод на нас да поискаме всички тѣзи неправилно съставени актове да бъдат премахнати. Затова, както казахъ отъ началото още, ние искаме амнистията да обгърне тѣзи три събития: законодателните избори и изборите за селските общински съвети и за окръжните съвети. Това бѣха мотивите, това бѣха съображенията, които се изнесоха въ комисията и затуй комисията постави този срокъ — отъ 1 януарий 1930 г. до 1 януарий 1931 г.

Едновременно съ това, г. г. народни представители, се постави и въпросът: може ли да бъде разширена тази амнистия? Комисията отговори на този въпрос отрицателно, като взе предъ видъ не само съображението, че ще пострада фискалът — разбира се, това е едно сериозно съображение — но и това, че ако речемъ да включимъ въ амнистията и глобите отъ по-голямъ размѣръ, това значи голѣмѣтъ контрабандисти, които върлуватъ и които вършатъ нарушения по занаятъ, да се измъкнатъ и да останатъ ненаказани.

Н. Стамболиевъ (з): Убийци се амнистираха съ миналите амнистии! Амнистираха се ония, които опожаряваха села, които убиваха, които бѣха автори на безследни изчезвания, а тукъ за нарушения по закона за горите, за нарушения по закона за администрацията и полицията, за нарушения по закона за акцизите и пр. вие не искате да бъдете щедри, не искате да дадете амнистия.

Докладчикъ С. Йовевъ (д): Моята мисъл — а вървамъ, че това е мисълта на всѣки отъ васъ — е, какво амнистията ще трѣбва да обгърне всички онѣзи актове и нарушения, които сѫ несправедливо наложени върху този народъ. Вѣрно е, че има актове, че има наложени глоби въ размѣръ по-голямъ, отколкото предложениятъ законопроектъ за амнистията визира, но тѣзи несправедливости могатъ да се изправятъ само по единъ начинъ — чрезъ прошетарната комисия, следъ доклада на която, народното представителство може да прецени всѣки отдѣленъ, конкретенъ случай и да даде амнистия. Това е, ако щете, най-справедливото и най-целесъобразното, за да може да се справите точно, кое трѣбва да се изключи и кое трѣбва да се амнистира. Не можете вие отдѣлни случаи да ги въздигнете въ принципъ и да се свързватъ съ предлагания законопроектъ за амнистия.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Голѣмѣтъ глоби сѫ налагани не на контрабандисти. Тамъ е работата.

Докладчикъ С. Йовевъ (д): Представителитъ на Работническата партия искатъ да се включатъ въ закона за амнистията и нарушенията по закона за трудовата повинност. Това е отдѣлно положение, което ще бъде разгледано при другъ случай, което може да се уреди съ отдѣленъ законъ. Както се постави отъ оратора на Работническата партия, този въпросъ неправилно се поставя. Може да се иска включване въ амнистията на нарушенията по закона за пѣтищата или желѣзницитъ, но не и по закона за временната трудова повинност, съ която се занимаватъ общинитъ и по която общинскитъ съвети сѫ господари. Този въпросъ — за амнистиране нарушенията по трудовата повинност, по закона за пѣтищата и по закона за желѣзницитъ — може да бъде предметъ на отдѣлни разисквания, но не може да се обгърне отъ настоящия законопроектъ за амнистия.

Тий сѫ, г. г. народни представители, обясненията, които имахъ да дамъ, по поправките, които комисията смѣтна за необходимо да направи.

Председателствувашъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на правосъдието.

Министъръ Д. Върбеновъ: Г. г. народни представители! Разискванията, които станаха тукъ по законопроекта за амнистията на нѣкои нарушения, ми даватъ поводъ да кажа и азъ нѣколко думи.

Трѣбва да отбележа, г-да, че този законопроектъ за амнистия е на правителството и че народното представителство ще трѣбва да дебатира по него, като има предъ видъ, че нарушенията, които сѫ включени въ този законопроектъ за амнистия, сѫ обмислени отъ правителството и въ този видъ то предлага законопроекта на народното представителство за обсъждане и приемане. Следователно, не могатъ да се правятъ сега, тепърва, предложения за вмѣкването въ този проектъ за амнистия на нарушения и по други закони.

Критиката, която г. г. народнитъ представители направиха тукъ, наистина може да отговаря точно на едни

огорчения, на едни неправди, които тѣ въ миналото сѫ претърпѣли. Но днесъ съ този проектъ да искаме да очистимъ всичко минало, да го очистимъ безъ всѣкакви остатѣци — мене ми се чини, че това ще бъде много въ вреда на фиска, и че правителството има правото да каже своята тежка дума по този въпросъ.

Господата, които взеха думата по този въпросъ, трѣбваше да обърнатъ внимание, че глобитъ за нарушенията по закона за администрацията и полицията и по законитъ за градскитъ и за селскитъ общини, които най-много сѫ болѣли, които най-много сѫ фразирали поради партизанщината или поради незаконното имъ налагане, всички се амнистиратъ съ проекта, който ви предлагаме.

Но съ господата отъ лѣво, които искатъ амнистия по начинъ, който е шаблоненъ, мене ми се чини, че народното представителство, което съставлява парламентарното болшинство, което управлява, нѣма съмнение, не може да се съгласи. Предложението на господата отъ Работническата партия е да се амнистиратъ всички глоби, наложени по законитъ, които съществуватъ въ България. За тѣхъ този въпросъ е ясно сложенъ принципиално. Тѣ казватъ „вашитъ законъ“, тѣ не считатъ, че законитъ сѫ и тѣхни и че и тѣ законодателствуватъ въ това Народно събрание. Ето защо нѣма какво да се спирамъ на тѣхната критика, а ще искамъ да обсъдимъ съ васъ, г. г. народни представители, предложенията, които се направиха тукъ.

Азъ казвамъ: амнистиратъ се нарушенията по тия административни закони. Въпросъ може да става само за срока; и това е въпросъ, по който лесно ще се разберемъ. Вие виждате теорията, които се развива по този въпросъ. Г. Домузчиевъ ви каза, че нѣма началенъ срокъ за една амнистия. Той, обаче, пропусна да отбележи, че тая амнистия е фискална и че правителството, което амнистира, имайки предъ видъ интереситъ на фиска, може да тури едно ограничение и да каже: дотукъ мога да амнистирамъ, дотукъ мога да залича, оттамъ-нататкъ не мога, защото иначе би се посегнало върху здравината, върху стабилността на държавното съкровище.

Г. Костовъ (раб): Значи, отъ глоби ще издържа държавата!

Министъръ Д. Върбеновъ: Азъ не зная, какъ вие ще издържате държавата, но ние я издържаме съ данѣнитъ и съ всичко онова, което събираме отъ населението за тая целъ.

Г. Костовъ (раб): Вие знаете, че държавата е народътъ, и че тя трѣбва да се грижи за народа преди всичко, а вие разправяте само за държавата.

Председателствувашъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Министъръ Д. Върбеновъ: Азъ Ви моля да оставите тия пререкания. Народътъ, за който вие говорите, вие е наградилъ точно тѣй, както трѣбва; той ви каза, че не е съгласенъ съ тая политика, която вие проповѣдвате, и съ това, което вие искате. Той нѣма нищо общо съ понятието за народъ, което вие имате. Българскитъ народъ има общо съ онѣзи, за които е далъ гласоветъ си — съ Народния блокъ и съ другитъ партии на буржоазията въ България, които управляватъ страната. (Рѣжоплъскания отъ мнозинството)

Ето защо да се разберемъ и да бъдемъ начисто. Критиката, която тия господа (Сочи работницитъ) правятъ, ние нѣма да приемемъ нито днесъ, нито утре, нито въ другъ день; следователно, остава да решимъ какво трѣбва да стане съ останалитъ разпоредби на този законъ, за да може, като заличимъ миналото, да се успокои нашето население.

Г-да! Трѣбва да отбележа, че даже — както нѣкои отъ другитъ отъ болшинството искаха, както се предлагаше отъ г. Капитанова и както той поддържаше въ комисията — да се обхванатъ глобитъ до 10.000 л., пакъ не може да се заличи всичко. Ако върнете срока на амнистията къмъ 9 юний 1923 г. или 1 септемврий 1929 г. — да не повтаряме тая дата 9 юний — кого въ сѣщностъ ще амнистирате? Онѣзи ли дребни и сѣдни съществувания, които биваха глобявани, както ние считаме, партизански и незаконно и отъ които, поради властта, която имаха тѣзи, които ги глобяваха, глобитъ се събираха веднага, или ще амнистирате всѣки онѣзи, които биваха правилно глобявани, но като се намираха подъ закрилата на тогавашната властъ, и досега още не сѫ платили много стотици и хиляди лева глоби, които имъ сѫ се натрупали по различни закони?

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): На тѣхъ глобитъ бѣха опростени въ прошетарната комисия.

Г. Говедаровъ (д. сг): Най-хубаво е да се приеме, да не се прилага законътъ по отношение на сговориститъ.

Н. Стамболиевъ (з): Кой ви налагаше глоби?

Министъръ Д. Върбенковъ: Моля да не ме пресичате. Азъ не съмъ ораторъ.

Искамъ да ви кажа, г. г. народни представители, че даже да се върнемъ назадъ, да ревизираме всички постановления на този проектъ, да приемемъ дори желанията, които вие предявявате — както, напр., г. Аврамовъ каза, че имало 390 и толкова заявления или 500 глоби наложени по не знамъ кой законъ и т. н. — ние пакъ не ще можемъ да обхванемъ всичко. А и г. министърътъ на финанситъ ще се изпрѣчи и ще каже: Г-да! не мога да се съглася съ повече, защото вие нарушавате здравината на ресора, който азъ управлявамъ, вие туряте въ опасност сръдствата, съ които азъ разполагамъ.

Нѣкой отъ земледѣлцитъ: Нѣма да постѣпятъ пари, г. министре, защото нѣма.

Другъ отъ земледѣлцитъ: Г. министре! Бива ли благоденствието на държавта да се гради върху нещастieto на хиляди хора?

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Министъръ Д. Върбенковъ: Не бива да се говори така! Моля ви да уважавате вашия министъръ, когато говори. (Глъчка)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля г. г. народнитъ представители да не прекъсватъ г. министра, когато той говори.

Министъръ Д. Върбенковъ: Азъ Ви моля, г-да, когато ще законодателствувате, когато ще искате да правите промѣни въ законопроектитъ, които се внасятъ отъ правителството, да гледате да правите само онова, което е възможно. Вѣрно е, че ще бѣде хубаво да опростимъ, както казватъ господата (Сочи работницитъ), всички глоби отъ 1879 г. насамъ, . . . (Веселостъ)

Г. Говедаровъ (д. сг): И всички данѣци!

Министъръ Д. Върбенковъ: . . . но мене ми се чини, че и тогава тѣ нѣма да бѣдатъ доволни. Ще се съгласите ли на такова предложение, г. г. народни представители?

Отъ друга страна, съ опрощаването на всички глоби, наложени презъ миналия режимъ, но които сѣ минали презъ сѣда, не считате ли вие, че се уронва престижътъ на сѣдебната властъ, на сѣдебнитъ учреждения, които сѣ се заимали съ тия глоби и сѣ признали, че нѣкой отъ тѣхъ сѣ законно наложени?

Искамъ да кажа, че ако процедираме по такъвъ начинъ, ние можемъ да отидемъ до предѣли, които никои не може да обхване, и вие, и ние — всички, които носимъ отговорностъ за управлението на тази страна, можемъ по този начинъ да я поставимъ въ единъ чикмакъ сокакъ, отъ който да не знаемъ какъ ще я извадимъ.

Ето защо, г. г. народни представители, азъ приемамъ предложението на г. Капитановъ, чл. 1 да се върне въ комисията, за да чуемъ мнението и на г. министра на финанситъ, защото се касае за опрощаване на глоби. Обаче не съмъ съгласенъ да се правятъ нови измѣнения, както предлага г. Василь Мариновъ, напр., да се опростятъ и глоби по закона за народното просвѣщение, наложени за отклонение на децата отъ задължително учение, понеже законо-

проектътъ не обхваща тия глоби, а народното представителство него трѣбва да приеме или да отхвърли.

Азъ съмъ съгласенъ, прочее, да се върна въ комисията чл. 1 отъ законопроекта и да видимъ тамъ, следъ като се чуе мнението на г. министра на финанситъ, каква окончателна редакция ще се даде на този чл. 1, който после ще се внесе наново за разглеждане и приемане тукъ въ едно отъ най-близкитъ заседания. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Трѣбва да ви кажа, г. г. народни представители, че по въпроса за срока ние ще се съгласимъ, защото и ние желаемъ да настѣпи успокоение въ този народъ, защото и ние сме ваши другари и сме избрани заедно съ васъ. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Но, повтарямъ, колкото се отнася до обсега на законопроекта по отношение на законитъ, визирани въ него, тамъ вече правителството, което е ваше правителство, ще си каже думата и вие ще трѣбва да се вслушате въ тая негова дума.

Н. Стамболиевъ (з): Въ комисията всички ще си кажатъ думата.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има нѣколко предложения за прибавки и поправки въ чл. 1 отъ законопроекта.

А. Капитановъ (з): Да се отнесатъ въ комисията.

Министъръ Д. Върбенковъ: Съгласно чл. 39 отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание, моля всички тѣзи предложения да се отнесатъ въ комисията.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има предложения за прибавки и поправки, направени отъ народнитъ представители: г. г. Домузчиевъ, Долбински, Георги Костовъ, Запрявъ Ивановъ, Василь Мариновъ, Иванъ Велчевъ и Жеко Маджаровъ. Г. министърътъ на правосѣдието прави предложение чл. 1 отъ законопроекта, заедно съ тия предложения за поправки и прибавки — съгласно чл. 39 отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание — да се повърнатъ въ комисията за ново обсъждане.

Който отъ г. г. народнитъ представители е съгласенъ съ това предложение, моля, да вдигне ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Г. г. народни представители! Азъ ще моля да се съгласите да вдигнемъ заседанието поради вечерята, която дава г. министърътъ на земледѣлието по случай международната земледѣлска конференция въ София.

Който отъ г. г. народнитъ представители е съгласенъ съ това, моля, да вдигне ржка. Мнозинство, Събранието приема.

За идното заседание предлагамъ следния дневенъ редъ:

1. Трето четене законопроекта за запазване построенитъ триангулаци и нивелачни знаци.

2. Второ четене законопроекта за измѣнение и допълнение закона за акцизитъ и пр.

3. Първо четене законопроекта за отпушане народна пенсия на семейството на починалия бившъ министъръ Кирилъ Павловъ, отъ с. Александрово, Ловчанско.

4. Второ четене законопроекта за амнистия на нѣкои нарушения — продължение разискванията.

5. Първо четене законопроекта за прибавяне нова алинея къмъ чл. 321 отъ закона за народното просвѣщение, и

6. Докладъ на комисията по провѣрка на изборитъ — разискване на избора въ Кошукавашката избирателна околия.

Който г. г. народни представители сѣ съгласни съ този дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието за вторникъ.

(Вдигнато въ 19 ч. 32 м.)

Подпредседателъ: Н. ШОПОВЪ

Секретари: { ВАС. МАРИНОВЪ
Т. ХР. МЕЧКАРСКИ

Началникъ на Стенографското отдѣление: Д. АНТОНОВЪ